

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie-
Belgické království a Nizozemsko**

Jan Pešek

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Pešek

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie – Belgické království a Nizozemsko

Název anglicky

Unemployment in selected countries of the European Union – the Kingdom of Belgium and the Netherlands

---

Cíle práce

Hlavním cílem práce je analýza nezaměstnanosti ve vybraných státech Evropské unie: Belgické království a Nizozemsko ve zvoleném období. Dílčím cílem je identifikovat hlavní faktory ovlivňující nezaměstnanost a problémy na trhu práce ve vybraných regionech a provést komparativní analýzu časových řad makroekonomických ukazatelů.

Metodika

Práce bude rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část práce bude zpracována formou literární rešerše s využitím studia odborné literatury českých a zahraničních autorů; čerpány budou rovněž aktuální informace z odborných časopisů a internetových zdrojů. V praktické části práce bude provedena analýza základních makroekonomických ukazatelů souvisejících s nezaměstnaností ve vybraných ekonomikách. Pro analýzu shromážděných údajů bude využita statistická analýza dat. Aktuální data budou čerpána ze statistických úřadů vybraných zemí a Eurostatu. V práci budou použity zejména metody deskripce a komparativní analýzy.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, trh práce, Evropská unie, Belgie, Nizozemsko, práce, EU, ekonomika, Evropa

---

Doporučené zdroje informací

BUCHTOVÁ, B. Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

JÍROVÁ, H. Trh práce a politika zaměstnanosti. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9.

MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

SEKERKA, B., BRČÁK, J. Makroekonomie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.

SEKERKA, B., BRČÁK, J., SVOBODA, R. Mikroekonomie: teorie a praxe. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Elizbar Rodonaia, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 23. 12. 2019

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 1. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 09. 02. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23. března 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Elizbaru Rodonaiovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za ochotu, cenné rady a vstřícnost během vedení této práce.

Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie- Belgické království a Nizozemsko

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je analyzovat strukturu a vývoj nezaměstnanosti ve dvou zemích Beneluxu, konkrétně v Belgickém království a Nizozemsku. Analýza bude probíhat v určitém ohraničeném období. Výsledky budou následně vyhodnoceny a dané země navzájem porovnány.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. První část obsahuje rešerše z odborné literatury a je zaměřena na vysvětlení základních pojmů jako je například nezaměstnanost, její druhy, příčiny, důsledky. Také se v této části okrajově zmiňují ostatní makroekonomické ukazatele, které ovšem s problematikou nezaměstnanosti úzce souvisí.

Praktická část je zaměřena na analýzu a následné vyhodnocení dat získaných hlavně z Eurostatu. Data týkající se nezaměstnanosti ve vybraných zemích budou také porovnána.

Klíčová slova: nezaměstnanost, trh práce, druhy nezaměstnanosti, Belgie, Nizozemsko, Evropa, EU, míra nezaměstnanosti, práce, příčiny nezaměstnanosti

Unemployment in selected countries of the European Union- the Kingdom of Belgium and the Netherlands

Abstract

The aim of this bachelor's thesis is to analyse the structure and development of unemployment in two Benelux countries, namely Belgium and the Netherlands. The analysis will take place over a limited period and the results will be evaluated and the countries compared.

The bachelor thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The first part contains literature research and is focused on explanation of basic concepts such as unemployment, its types, causes, consequences. This section also marginally mentions other macroeconomic indicators, which, however, are more or less related to unemployment.

The practical part is focused on the analysis and subsequent evaluation of data obtained mainly from Eurostat. Data on unemployment in selected countries will also be compared.

Keywords: unemployment, labor market, types of unemployment, Belgium, Netherlands, Europe, EU, unemployment rate, work, causes of unemployment

Obsah

1. Úvod	12
2. Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3. Teoretická východiska	14
3.1 Trh práce	14
3.2 Nezaměstnanost	16
3.2.1 Míra nezaměstnanosti	17
3.2.2 Přirozená míra nezaměstnanosti	17
3.2.3 Příčiny nezaměstnanosti	18
3.2.4 Význam práce pro člověka	18
3.2.5 Druhy nezaměstnanosti	19
3.2.6 Dopady nezaměstnanosti	21
3.2.7 Nástroje politiky zaměstnanosti	22
3.3 Magický čtyřúhelník	23
3.3.1 Hrubý domácí produkt.....	24
3.3.2 Inflace	25
3.3.3 Saldo obchodní bilance.....	26
3.4 Politika zaměstnanosti v EU	26
3.4.1 Prorůstová strategie Evropa 2020.....	26
4. Vlastní práce	28
4.1 Výběr státu	28
4.2 Belgie	28
4.2.1 Obchod a ekonomika	30
4.3 Nezaměstnanost v Belgii	30
4.3.1 Příčiny.....	36
4.3.2 Nezaměstnanost podle věku	38
4.3.3 Nezaměstnanost podle pohlaví	39
4.3.4 Nezaměstnanost podle dosaženého vzdělání.....	40
4.4 Nizozemsko	42
4.4.1 Obchod a ekonomika	43
4.5 Nezaměstnanost v Nizozemsku	44
4.5.1 Příčiny.....	49
4.5.2 Nezaměstnanost podle věku	50
4.5.3 Nezaměstnanost podle pohlaví	51

4.5.4	Nezaměstnanost podle dosaženého vzdělání	52
4.6	Komparace pozorovaných zemí	53
5.	Výsledky a diskuse	57
6.	Závěr	61
7.	Seznam použitých zdrojů	63
7.1	Tištěné dokumenty	63
7.2	Elektronické dokumenty	64

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Poptávka práce	14
Obrázek 2:	Nabídka práce	15
Obrázek 3:	Trh práce	15
Obrázek 4:	Míra nezaměstnanosti	17
Obrázek 5:	Magický čtyřúhelník	23
Obrázek 6:	Magický čtyřúhelník Belgie (2009,2014)	59
Obrázek 7:	Magický čtyřúhelník Nizozemska (2009,2014)	60

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Minimální mzda v Belgii	31
Tabulka 2:	Dosažené vzdělání	32
Tabulka 3:	Dosažené vzdělání	40
Tabulka 4:	Minimální mzda v Nizozemsku	44

Seznam grafů

Graf 1:	Míra nezaměstnanosti v Belgii	31
Graf 2:	Míra nezaměstnanosti podle věku v Belgii	38
Graf 3:	Míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Belgii	39
Graf 4:	Míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání v Belgii	41
Graf 5:	Míra nezaměstnanosti v Nizozemsku	45
Graf 6:	Míra nezaměstnanosti podle věku v Nizozemsku	50
Graf 7:	Míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Nizozemsku	51
Graf 8:	Míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání v Nizozemsku	52
Graf 9:	Míra nezaměstnanosti v Belgii a Nizozemsku	54
Graf 10:	Míra nezaměstnanosti podle věku v Belgii a Nizozemsku	54

Graf 11: Míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Belgii a Nizozemsku.....	55
Graf 12: Míra nezaměstnanosti v zemích EU	56
Graf 13: HDP na obyvatele v Belgii a Nizozemsku	58

Seznam použitých zkratk

EU- Evropská unie

Eurostat- Statistický úřad Evropské unie

ESZ- Evropská strategie zaměstnanosti

HDP- Hrubý domácí produkt

HNP- Hrubý národní produkt

NBB- Belgická národní banka

SFEU- Smlouvy o fungování Evropské unie

1. Úvod

Ztráta zaměstnání může být v životě člověka jednou z nejvíce stresujících ekonomických událostí. Lidé vidí v práci nejen pravidelný finanční příjem, na který spoléhají při udržení vlastní životní úrovně, ale také v ní mnoho z nich vidí smysl svého konání. Pokud člověk ztratí zaměstnání, znamená to pro něj snížení už zmiňované životní úrovně dnes a určitě nejistotu do budoucna a s tím vším se také pojí ztráta sebeúcty daného člověka.

Nezaměstnanost tedy může být velkým problémem jak pro jedince, tak ovšem i pro celou společnost a to i v globálním měřítku. Z tohoto důvodu je tento problém vybrán pro zpracování touto bakalářskou prací, a protože jedním z nejsilnějších uskupení světa je Evropská unie, jejíž součástí je i Česká republika, bude analýza tohoto problému probíhat ve dvou členských státech, které lze považovat za základní stavební kameny EU, tedy za zakládající státy.

Belgické království a Nizozemsko patří tedy k zakládajícím členům Evropské unie a navíc jejich vzájemná provázanost je více než zřejmá. Jedná se o teritoriální sousedy v severozápadní části Evropy a jejich silnou vzájemnou propojenost jen umocňuje spolupráce v rámci světoznámého společenství Benelux, kde se mimo těchto dvou států nachází i Lucembursko.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. První část obsahuje rešerše z odborné literatury a je zaměřena na vysvětlení základních pojmů v nezaměstnanosti, její druhy, příčiny, důsledky. Dále se v teoretické části nacházejí i jiné pojmy makroekonomické sféry, které úzce souvisí s problematikou nezaměstnanosti.

Praktická část je zaměřena na získávání dat o nezaměstnanosti, následnou analýzu a vyhodnocení těchto dat získaných převážně z Eurostatu. Všechna tato data budou u vybraných států navíc porovnána.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analyzovat strukturu a vývoj nezaměstnanosti ve dvou zemích Beneluxu, konkrétně v Belgii a Nizozemsku. Analýza probíhá v určitém ohraničeném období a výsledky budou vyhodnoceny a následně budou dané země porovnány v nejrůznějších aspektech nezaměstnanosti. První teoretická část má za cíl vysvětlit základní pojmy týkající se nezaměstnanosti a nastínit problematiku nezaměstnanosti jako takové. Tato část je vypracována pomocí odborné literatury a následně rešerše z ní. V druhé části je zkoumána nezaměstnanost ve vybraných státech, následně porovnána a analyzována.

2.2 Metodika

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí. Teoretické a praktické. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy z oblasti nezaměstnanosti jako například samotný pojem nezaměstnanosti, druhy nezaměstnanosti, příčiny, důsledky, dělení či politika zaměstnanosti a spousta dalších. K vypracování této části je použita odborná literatura či internetové zdroje, jež se vztahují k danému tématu nezaměstnanosti.

V Praktické části budou získávány informace o nezaměstnanosti ve vybraných zemích. Bude použita analýza dat pro zjištění míry nezaměstnanosti v jednotlivých zemích a letech. Nezaměstnanost bude zkoumána pomocí metody deskripce také z pohledu věku obyvatelstva, pohlaví či dosaženého vzdělání. Následuje použití komparativní metody, která bude mít za cíl porovnat vývoj nezaměstnanosti mezi Belgií a Nizozemskem. K lepší orientaci v datech budou součástí práce také grafy obsahující jednotlivé údaje daných zemí. Kromě grafů budou použity i tabulky pro přehlednější zapsání vybraných poznatků. Na základě takto vypracovaných dat do tabulek či grafů bude provedena komparace zjištěných údajů. Stěžejním zdrojem pro tuto část bakalářské práce a pro utváření veškerých analýz bude internetová stránka Eurostatu.

3. Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Trh práce je nevyhnutelná část tržního hospodářství, ve které se setkává nabídka práce a poptávka po práci. Práce je nabízena ze strany pracovních sil, kdežto poptávku po práci obstarávají podniky (Fialová Helena, 2007).

V knize *Ekonomie* se jako výrobní faktor práce uvádí každá lidská činnost, kterou se tvoří hmotné a nehmotné statky nebo služby. Zdroj práce představují domácnosti a cenou, která závisí jak na nabídce a poptávce po práci, tak na kvalitě či přínosu daného faktoru práce pro firmu, je mzda (Paul A. Samuelson a další, 1991).

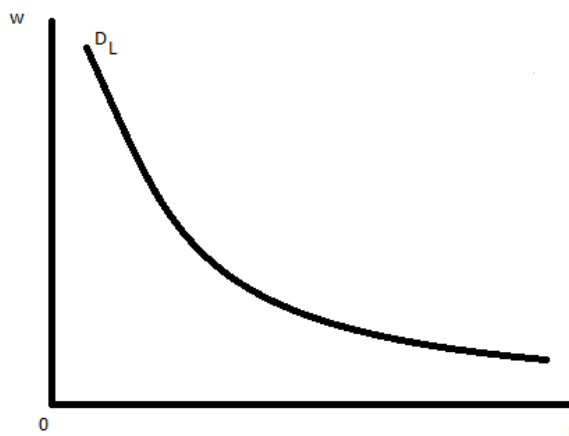
Tento trh je do určité míry dost podobný tomu statků a služeb, nicméně je zde obrovský rozdíl, který je především v povaze právě specifík práce. Ta se od jiného zboží liší tím, že ji vykonávají lidé. Ti jsou nadáni vůlí či myšlením a v neposlední řadě mají i svá práva a tím vším se nezpochybnitelně odlišují od ostatních výrobních faktorů. „*Díky svým zvláštnostem je tento trh velice častým předmětem státních zásahů a polem pro střety mezi zaměstnavateli a odbory nebo východiskem pro politické střety*“ (Sojka Milan a další, 1996, s. 149).

Obrázek 1: Poptávka práce

w... reálná mzda,

L... množství práce na trhu,

DL... poptávka po práci.

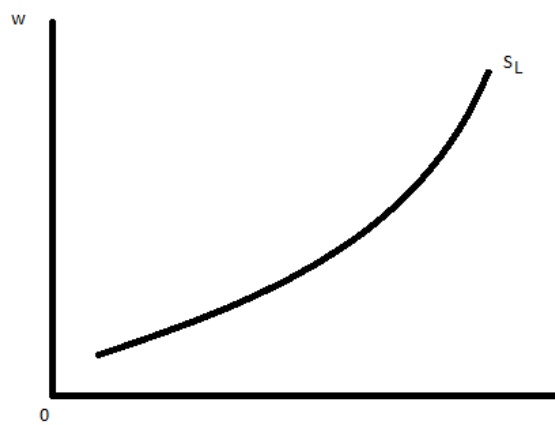

Zdroj: vlastní zpracování na základě knihy od autorů Brčák Josef a další, 2018

„*Poptávka po práci má klesající charakter vzhledem ke mzdové úrovni (sazbě). Čím nižší je mzdová sazba, tedy cena práce, tím více firmy budou práci poptávat*“ (Brčák Josef a další, 2018, s. 165).

Obrázek 2: Nabídka práce

w... reálná mzda,
L... množství práce na trhu,
S_L... nabídka práce.

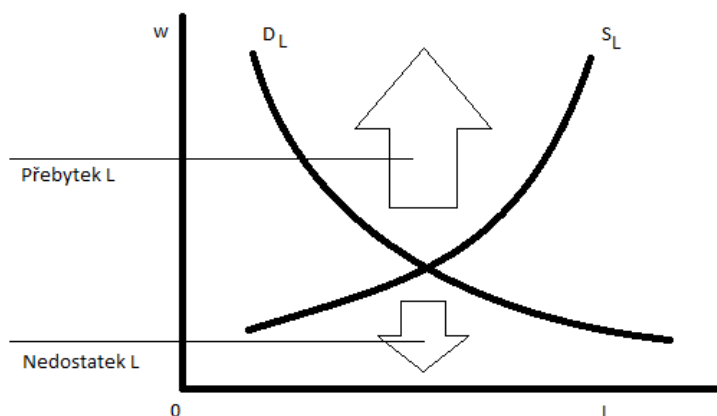

Zdroj: vlastní zpracování na základě knihy od autorů Brčák Josef a další, 2018

„Nabídka práce má rostoucí charakter, jelikož čím vyšší je mzdová sazba, tím více lidé práci nabízejí“ (Brčák Josef a další, 2018, s. 165).

Obrázek 3: Trh práce

w... reálná mzda,
L... množství práce na trhu,
D_L... poptávka práce,
S_L... nabídka práce.

Zdroj: vlastní zpracování na základě knihy od autorů Brčák Josef a další, 2018

V grafu je zřejmé, že se střetává nabídka s poptávkou a tomuto místu se říká bod vyčištění trhu práce. Tento bod se tedy nachází přímo na místě střetu poptávky po práci (D_L) a nabídky práce (S_L) a v tomto bodu se trh dostává do rovnováhy. Zde je nabízeno a poptáváno rovnovážné množství práce při rovnovážné mzdové sazbě. Pokud je tato sazba vyšší než rovnovážná, na trhu práce vzniká přebytek a tím vzniká nezaměstnanost. Je-li v opačném případě nižší, na trhu práce je nedostatek pracovní síly (Brčák Josef a další, 2018).

3.2 Nezaměstnanost

„V každé ekonomice, kde je jedním z výrobních faktorů námezdní práce, může existovat nezaměstnanost“ (Brčák Josef a další, 2018, s. 161).

K té dochází, pokud jsou v ekonomice lidé, kteří nepodnikají samy na sebe, nebo nejsou v žádném pracovním poměru. Důležitým aspektem je také to, že tyto osoby chtějí pracovat a podporují to i aktivním hledáním zaměstnání. Nutno zmínit, že nezaměstnané osoby se vyskytují v každé běžné ekonomice, je ale důležité rozlišovat nezaměstnanost dobrovolnou a nedobrovolnou. Právě nedobrovolná nezaměstnanost je charakteristická tím, že tyto osoby pracovat chtějí, ovšem na trhu práce nemohou najít uplatnění (Brčák Josef a další, 2018).

Autorka Helena Fialová uvádí, že nezaměstnanost je důležitý makroekonomický ukazatel. Nezaměstnané dělí do tří kategorií pracovních sil. Těmi jsou:

1. Osoby, které nepracují, ale aktivně se o práci ucházejí.
2. Osoby dočasně uvolněné z práce a čekající na výzvu k nástupu do práce.
3. Osoby dočasně uvolněné z práce na určitou dobu.

„Sleduje se počet nezaměstnaných, jejich věková, územní a kvalifikační struktura“ (Fialová Helena, 2007, s. 117).

Podle definice Statistického úřadu EU (Eurostat) se za nezaměstnané považují osoby:

- **15tileté a starší** (není stanovena horní věková hranice),
- **bez práce** (nejsou v pracovněprávním vztahu ani nejsou sebezaměstnané),
- **hledající aktivně práci** (registrovaly se na úřadu práce nebo u soukromé agentury zprostředkovávající práci nebo hledají práci přímo ve firmách, využívají inzerce, podnikají kroky pro založení vlastní firmy, podaly žádost o pracovní povolení a licenci nebo hledají zaměstnání jiným způsobem),
- **připravené nastoupit do práce** (jsou během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání).

Nesplnění jen jediné z těchto vlastností vede ke klasifikování dané osoby jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní (Brčák Josef a další, 2018).

3.2.1 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti slouží k samotnému měření nezaměstnanosti. Jedná se o podíl nezaměstnaných (jak už bylo výše zmíněno, jsou to osoby, které práci aktivně hledají a jsou schopni to skutečně prokázat) na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (zde se jedná o osoby práceschopné, tedy o ty, které pracují nebo se ucházejí o místo), vyjádřený v procentech (Sojka Milan a další, 1996).

„Míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných osob na celkovém počtu pracovních sil“ (Fialová Helena, 2007, s. 106).

Obrázek 4: Míra nezaměstnanosti

$$\text{MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI} = \frac{\text{počet nezaměstnaných osob}}{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} * 100$$

Zdroj: vlastní zpracování na základě knihy od autorů Brčák Josef a další, 2018

3.2.2 Přirozená míra nezaměstnanosti

Předpokladem pro přirozenou míru nezaměstnanosti je rovnováha mezi cenou a mzdou, nedochází tedy k inflaci. Je to míra nezaměstnanosti, která odpovídá potenciálnímu produktu. Zastánci koncepce přirozené míry nezaměstnanosti jsou monetaristé (Fialová Helena, 2007). Jejím hlavním autorem je M. Friedman, americký ekonom a nositel Nobelovy ceny za ekonomii. Je-li tržní ekonomika ponechána sama sobě, je její vývoj rovnovážný. Výsledkem je „přirozené“ tempo růstu HDP, „přirozená“ míra zaměstnanosti a přirozená míra nezaměstnanosti. Žádná nedobrovolná nezaměstnanost v tržní ekonomice neexistuje, nezaměstnanost má pouze dobrovolnou a frikční povahu (Sojka Milan a další, 1996).

Inflace je tedy stabilní, neroste ani neklesá. Zde přichází na scénu aparát Phillipsova křivka, která vyjadřovala zaměnitelnost míry nezaměstnanosti a míry inflace. Nástroj, jehož pomocí se snižovala míra nezaměstnanosti, která poté vedla k růstu inflace (cenové hladiny), a naopak (Buchtová a další, 2013).

3.2.3 Příčiny nezaměstnanosti

Na trhu se střetávají firmy s domácnostmi, přičemž práci poptávají firmy a při určité mzdové sazbě ji naopak nabízejí domácnosti. Jak už bylo uvedeno na začátku, poptávka po práci má klesající charakter pokud ji vezmeme při vztahu ke mzdové úrovni. Čím je tedy nižší mzdová sazba, tím více firmy poptávají a naopak. Naproti tomu nabídka práce má při ohledu na mzdovou sazbu rostoucí charakter. Znamená to, že pokud bude vyšší mzdová úroveň, tím více lidé budou chtít pracovat. *Tam, kde se střetává poptávka po práci a nabídka práce, dochází k tzv. vyčištění trhu práce, dostává se do rovnováhy. Je poptáváno a nabízeno rovnovážné množství práce při rovnovážné, tzv. trh vyčišťující, mzdové sazbě* (Brčák Josef a další, 2018, s. 165).

Na trhu práce může dojít k přebytku, kdy je mzdová sazba vyšší než rovnovážná. Právě v tomto případě vzniká nezaměstnanost. V opačném případě, kdy je mzdová sazba nižší než rovnovážná, se na trhu práce vyskytuje problematika nedostatku pracovní síly. Zde nastávají dvě situace spojené s nezaměstnaností. První, kde lidé mají při určité mzdové sazbě zájem pracovat, ovšem nemohou najít volné místo, v tomto případě se jedná o nedobrovolně nezaměstnané. Pokud ovšem nemají lidé při dané sazbě zájem pracovat, je tento stav pojmenován jako dobrovolná nezaměstnanost (Brčák Josef a další, 2018).

Autor Mankiw toto téma rozšiřuje a uvádí, že na většině trhů v ekonomice se ceny přizpůsobují tak, aby uváděly nabízené a poptávané množství do rovnováhy. Na ideálním trhu práce by také cena práce (mzda) vyrovnávala nabídku práce a poptávku po ní. Plná zaměstnanost by poté byla zajištěna přizpůsobením mezd. Tomuto se ovšem trh práce ani zdaleka nepřibližuje. Vždy existují lidé bez práce, i v ekonomice, která prosperuje. Jinými slovy, nezaměstnanost nikdy neklesá na nulu, ve skutečnosti se pohybuje kolem přirozené míry (N. Gregory Mankiw, 1999).

3.2.4 Význam práce pro člověka

Práce má pro člověka hned několik významů. Ať už se jedná o pravidelný přísun peněz, s čím souvisí zaopatření sebe samého nebo i své rodiny, nebo se jedná o to, že lidé ve své práci vidí smysl svého života, jak uvádí autor Mankiw. Ztráta zaměstnání znamená snížení životní úrovně dnes, nejistotu do budoucna a ztrátu sebeúcty (N. Gregory Mankiw, 1999).

Autor Paul A. Samuelson uvádí, že nezaměstnanost vede ke zhoršení fyzického i psychického zdraví, k vyššímu výskytu srdečních chorob, alkoholismu a sebevražd (Paul A. Samuelson a další, 1991).

Naproti tomu práce přináší možnost sociálního života, jedná se o kontakt s lidmi, vedení rozhovorů, potkávání nových lidí a uzavírání případných nových přátelství. Plněním nejrůznějších úkolů získává jednotlivec zkušenosti a pocit odborné kompetence. „V konkrétní práci, k níž jsou nezbytné znalosti, schopnosti a dovednosti, se rozvíjí lidská osobní identita“ (Buchtová a další, 2013, s. 75).

Z jiného hlediska slouží práce k odvodu přebytečné duševní i tělesné energie.

„Bez práce nejsou koláče.“

„S poctivou prací nejdál dojdeš.“

„Komu se nelení, tomu se zelení.“

Tyto přísloví jsou důkazem zastoupení tématu práce v české kultuře. Ovšem s důležitostí práce se můžeme setkat i v jednotlivých náboženských textech (Buchtová a další, 2013).

3.2.5 Druhy nezaměstnanosti

Druhů nezaměstnanosti je definováno několik a třídí se na základě více kritérií. V knize *Malá encyklopedie moderní ekonomie* autora Milana Sojky a dalších jsou uvedeny tři druhy nezaměstnanosti, a to frikční, strukturální a cyklická. Oproti tomu autoři knihy *Makroekonomie- Makroekonomický přehled*, do výčtu druhů nezaměstnanosti přidávají i nezaměstnanost sezónní, o které ovšem dále píší jako o součásti nezaměstnanosti frikční. Pro představní různých druhů nezaměstnanosti je pro účely této práce zvolen právě tento přehled obsahující čtyři různé základní druhy nezaměstnanosti.

Poté tedy z hlediska příčiny vzniku nezaměstnanosti je rozlišována nezaměstnanost:

- frikční,
- strukturální,
- cyklická,
- sezónní.

Tyto typy nezaměstnanosti mají různou povahu, různou dobu trvání a přinášejí rozdílné ekonomické a sociální důsledky.

FRIKČNÍ NEZAMĚSTNANOST je normální jev provázející vývoj tržní ekonomiky. Tato nezaměstnanost zahrnuje plynulé přecházení z jednoho zaměstnání do jiného nového. Jedná se většinou o krátkodobou nezaměstnanost a její příčiny spočívají v nedokonalé mobilitě pracovních sil, v nedostatečných znalostech o pracovních příležitostech a souvisí do značné míry i s životním cyklem (ukončení školy, narození dětí, změna bydliště, úsilí zlepšit si postavení v práci apod.). Frikční nezaměstnanost je jev, který se z tržní ekonomiky nedá odstranit (Sojka Milan a další, 1996).

STRUKTURÁLNÍ NEZAMĚSTNANOST vyplývá ze změn ve struktuře národního hospodářství. Je vyvolávána zejména technickým pokrokem a změnami v preferencích spotřebitelů. Kromě domácí ekonomiky ji výrazně ovlivňují i změny struktury světové ekonomiky. Strukturální nezaměstnanost může vytvářet značné problémy zvláště tam, kde jsou v důsledku technických změn postižena celá odvětví. Strukturální nezaměstnanost může být v důsledku nesouladu mezi počtem rušených a vytvářených pracovních míst v některých oblastech velmi vysoká a poměrně dlouhodobá. Řešení strukturální nezaměstnanosti není vůbec jednoduché (Sojka Milan a další, 1996).

CYKLIČKÁ NEZAMĚSTNANOST je spojena s hospodářským cyklem tržní ekonomiky. To znamená, že má tendenci výrazně růst v období recese a naopak při konjunktúře. Její vývoj tedy závisí na vztahu mezi skutečným a potenciálním HDP. V podmínkách recese může dosahovat značné výše a vést k vysokým ekonomickým ztrátám. Tento typ nezaměstnanosti, podobně jako už zmíněná strukturální nezaměstnanost, má závažné důsledky. To je důvod, aby byla předmětem opatření hospodářské politiky usilující o snižování nezaměstnanosti (Sojka Milan a další, 1996).

SEZONNÍ NEZAMĚSTNANOST je nezaměstnanost, která bývá spojována s určitým obdobím (sezónou), které je pro to dané odvětví typické a obvyklé. Je typická například pro stavebnictví, zemědělství, cestovní ruch. Sezónní nezaměstnanost je pokládána za součást frikční nezaměstnanosti, a podílí se tedy také na přirozené míře nezaměstnanosti (Brčák Josef a další, 2018).

3.2.6 Dopady nezaměstnanosti

„Nezaměstnanost přináší mnoho negativních sociálních důsledků v podobě poklesu životní úrovně nezaměstnaného a jeho rodiny, stresů, zdravotních důsledků, alkoholismu a rostoucí kriminality a mnoho dalších. Míra těchto nákladů je do značné míry závislá i na délce trvání nezaměstnanosti“ (Sojka Milan a další, 1996, s. 79).

Důsledky nezaměstnanosti jsou řazeny do dvou skupin, mezi ekonomické a sociální.

Ekonomický dopad:

- ztráta produkce*,
- ztráta kvalifikace pracovníků,
- vyšší výdaje státního rozpočtu a podpory v nezaměstnanosti,
- nižší daňové příjmy.

*Míra nezaměstnanosti vyšší než míra přirozené nezaměstnanosti souvisí s úrovní produktu, který nedosahuje produktu potenciálního. Nevyužití zdrojů výrobního faktoru práce má za následek nižší produkci (Brčák Josef a další, 2018).

Sociální dopady postihují:

- jednotlivce,
- společnost.

„Ztráta zaměstnání může u některých osob představovat značné psychické zatížení, které se pak odráží na jejich zdravotním stavu, společenských, rodinných a osobních vztazích“ (Brčák Josef a další, 2018, s. 167).

Může se zdát, že se ztrátou práce odpadají nezaměstnanému „zatěžující“ faktory práce a naopak mu přibývá velké množství volného času, které je možné využít pro lepší soužití s partnerem, se členy rodiny nebo s přáteli a že se objevují i naděje na nový začátek v lepší práci a možnost nové pracovní kariéry. Ovšem tyto aspekty jsou jen přechodné a tyto ze začátku pozitivní věci se postupně přetaví do negativní stránky nezaměstnanosti. *„Ocitne-li se člověk dlouhodobě bez práce, ztratí nejsilnější pojítko s realitou, zmocní se ho nejistota a strach z budoucnosti, později i pochybnosti o vlastních schopnostech“* (Buchtová a další, 2013, s. 76).

Bohužel i okolí nezaměstnaného fakt nezaměstnanosti vnímá jako životní selhání jedince a to dotyčnému už tak těžkou psychickou situací v nezaměstnání jen zhoršuje (Buchtová a další, 2013).

3.2.7 Nástroje politiky zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti patří do skupiny těch nejvýznamnějších hospodářských politik, kde cílem je dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou práce. Na této politice se společně se státem podílí také zaměstnavatelé, zaměstnanci i odbory. Politika zaměstnanosti se rozděluje do dvou skupin podle nástrojů, které jsou v nich použity. Prvním z nich je aktivní politika zaměstnanosti, která má za cíl snižování nezaměstnanosti resp. podporu zaměstnanosti pomocí odstraňování nevýhodných podmínek pro dané skupiny obyvatelstva. Druhá ze skupin, pasivní politika zaměstnanosti se zaměřuje na zajištění přijatelných podmínek pro život především pro dočasně nezaměstnané. Tyto kroky jsou vedeny za účelem snížení sociálních a ekonomických dopadů nezaměstnanosti ať už na jednotlivce, tak i na celou širokou společnost. Pochopitelně jsou aktivní nástroje považovány za prospěšnější a v problematice nezaměstnanosti za mnohem efektivnější (Brčák Josef a další, 2018).

Jednotlivé politiky nezaměstnanosti mohou obsahovat následující nástroje:

Aktivní politika zaměstnanosti může obsahovat:

- veřejné služby zaměstnanosti (úřady práce, agentury, poradenství apod.),
- přípravu a výcvik na práci (například rekvalifikační kurzy),
- programy pro nezaměstnané, absolventy a programy pro handicapované osoby,
- podporu vytváření nových pracovních míst.

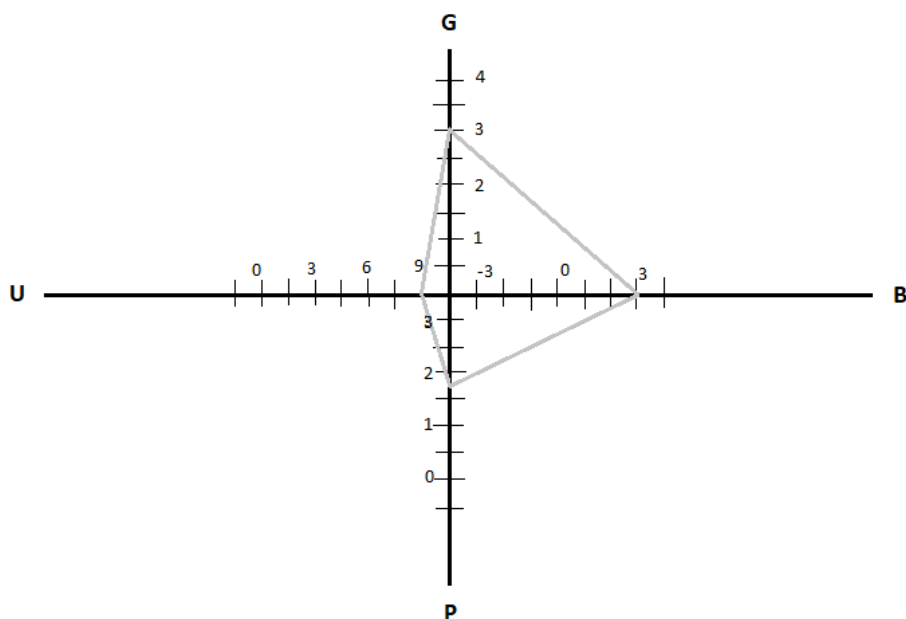
Pasivní politika zaměstnanosti může obsahovat:

- finanční podporu v nezaměstnanosti,
- možnost odchodu do předčasného důchodu (Brčák Josef a další, 2018).

3.3 Magický čtyřúhelník

Grafické znázornění čtyř hlavních makroekonomických ukazatelů. Všechny ukazatele zanesené do grafu po vytvoření spojnic tvoří čtyřúhelník, od toho název magický čtyřúhelník. Ukazatele postihují komplexně hospodářskou rovnováhu země a růst. Samotné hodnocení čtyřúhelníku, jakožto komplexního ukazatele závisí na jeho ploše. Platí, že čím je plocha čtyřúhelníku větší, tím se makroekonomická situace sledované země hodnotí jako příznivější. Běžně nedochází k maximálnímu naplnění všech ukazatelů, tento jev se zdá být velmi nepravděpodobným. V běžné praxi se obvykle jedná o kompromis mezi vyšším naplněním některého z cílů na úkor jiného, který dosahuje horších výsledků (Fialová Helena, 2007).

Obrázek 5: Magický čtyřúhelník

Zdroj: vlastní zpracování na základě knihy od autorky Fialová Helena, 2007

G... roční tempo růstu reálného hrubého domácího produktu v % (GDP),

U... roční míra nezaměstnanosti v % (Unemployment),

P... roční míra inflace v % (Prices),

B... poměr salda obchodní bilance k nominálnímu HDP v % (Balance).

3.3.1 Hrubý domácí produkt

„Základní makroekonomický ukazatel. Zkráceně HDP. Měří celkový ekonomický výkon země. Celková hodnota finálních statků a služeb vyrobených v ekonomice země za určité období (zpravidla jeden rok) a procházejících trhem vyjádřená v peněžních jednotkách“ (Fialová Helena, 2007, s. 66).

Rozlišujeme nominální a reálný produkt, toto rozlišení je založeno na tom, jaké ceny pro jeho vyjádření použijeme. Pokud se HDP definuje v tržních cenách, potom se jedná o nominální domácí produkt. Velikost tohoto produktu závisí jak na změnách tržních cen, tak na objemu produkce statků a služeb. Kdežto reálný produkt lze získat za předpokladu, že se nebude brát v potaz změna tržních cen a bude se vycházet z předem určeného stálého roku, kterému se také říká referenční rok. Tento výpočet nám slouží k získání důležité informace, a to jaké množství statků a služeb bylo opravdu v ekonomice vyrobeno. Velikost tohoto produktu tedy nemůže být závislá na změnách cen, ale pouze na změnách objemu a struktury vyrobených statků a služeb (Brčák Josef a další, 2018).

Hojně jsou ve spojitosti s HDP užívány především údaje HDP na obyvatele a tempo růstu HDP. První jmenovaný představuje přepočet celkové hodnoty HDP na jednoho obyvatele a slouží k přesnějšímu porovnání určitých pozorovaných území. Kdežto tempo růstu HDP říká, o kolik procent se změnilo HDP oproti jinému předchozímu období (Brčák Josef a další, 2018).

HDP lze vypočítat třemi metodami. První z nich je výrobní metoda, tato metoda spočívá v součtu přidaných hodnot jednotlivých sektorů či odvětví a čistých daní. Přidaná hodnota je vyjádřena jako rozdíl mezi hodnotou produkce a mezispotřebou. Pokud k vzešlé hodnotě přičteme daně z produktů, musíme ještě odečíst dotace, díky čemu nám vzniknou v souhrnu čisté daně. Druhou metodou pro výpočet HDP je výdajová metoda. Tato metoda je o součtu spotřebních výdajů domácností (C), hrubých investic firem (I), výdajů na vládní nákupy statků a služeb (G) a čistého exportu (NX). Čistý export je rozdíl exportu a importu (Brčák Josef a další, 2018).

Vzoreček pro výdajovou metodu výpočtu HDP má tedy následující podobu:

$$\text{HDP} = C + I + G + \text{NX}$$

Poslední metodou, je metoda důchodová, která zahrnuje mzdy a platy včetně ostatních náhrad zaměstnancům, zisky firem, renty, čisté úroky, amortizaci a nepřímě daně. Součet těchto hodnot musí být následně snížen o subvenci, která představuje transferový příjem, který nebyl příjemcem nijak kompenzován v podobě produkce (Brčák Josef a další, 2018).

Pro důchodovou metodu bude vzoreček výpočtu HDP následující:

HDP= mzdy a platy+ zisky firem+ renty+ čisté úroky+ amortizace+ nepřímé daně-
subvence

3.3.2 Inflace

„Jedná se o velmi vážný problém, který komplikuje výkonnost národního hospodářství na makroekonomické úrovni a jeho vývoj, ale současně vytváří i závažné potíže na mikroekonomické úrovni“ (Sojka Milan a další, 1996, s. 84).

Hlavním znakem inflace je růst cenové hladiny a lze definovat jako projev ekonomické nerovnováhy. Inflaci můžeme pozorovat na zvyšování cen statků a služeb. Opakem je potom deflace, která má naopak za následek snižování cenové hladiny, ovšem k tomuto jevu nedochází tak často jako k růstu cenové hladiny, tedy inflaci (Brčák Josef a další, 2018).

„Míra inflace patří mezi ekonomické indikátory, které vypovídají o tom, je-li ekonomika zdravá, nebo nemocná“ (Sojka Milan a další, 1996, s. 85).

Pokud je míra inflace vysoká, následkem je znehodnocování úspor, peníze ztrácí schopnost plnit funkci uchovatele hodnoty, dále zvyšuje míru nejistoty v rozhodovacích procesech a značně komplikuje odhadování mezní efektivnosti investic při rozhodování o správné volbě investičních variant (Sojka Milan a další, 1996).

Zkráceně se dá říct: *„míra inflace vyjadřuje, jak se změnila cenová hladina oproti předchozímu období“* (Brčák Josef a další, 2018, s. 147).

Míru inflace lze v praxi měřit hned několika způsoby. Za pomoci Indexu spotřebitelských cen, indexu cen výrobců nebo cenovým deflátořem HDP nebo HNP. V České republice se využívá tzv. spotřebního koše. Jedná se o cca 700 položek, které obsahují nejdůležitější spotřební předměty a služby (Brčák Josef a další, 2018).

3.3.3 Saldo obchodní bilance

Tento pojem bývá často označován také jako čistý vývoz. Jedná se tedy o rozdíl mezi celkovou hodnotou vývozu a celkovou hodnotou dovozu v daném roce (Sojka Milan a další, 1996).

3.4 Politika zaměstnanosti v EU

Už od roku 1997, se členské státy EU zavázaly ke stanovení společných cílů politiky zaměstnanosti. Cílem této Evropské strategie zaměstnanosti (ESZ) je vytvářet v celé Unii nová pracovní místa a zvyšovat jejich kvalitu. Po roce 2010, kdy proběhla finanční krize, přijala EU strategii Evropa 2020 a byl zaveden mechanismus pro koordinaci finanční a hospodářské politiky nazvaný evropský semestr.

Právní úprava politiky zaměstnanosti je následující. Čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a články 8–10, 145–150, 156–159 a 162–164 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Mezi hlavní cíle a činnosti, které jsou uvedeny v SFEU patří podpora vysoké míry zaměstnanosti, utváření odborně připravené a přizpůsobivé pracovní síly a trhů práce schopných reagovat na hospodářské změny.

3.4.1 Prorůstová strategie Evropa 2020

Strategie, která si stanovila za jednu z prioritních oblastí růst podporující začlenění, tj. podporu hospodářství s vysokou zaměstnaností, které dosáhne sociální a územní soudržnosti. Spolu s tímto si vytyčila dalších pět stěžejních úkolů. Jedním z nich je i přelomový sociální cíl, kterým je zajistit, aby bylo do roku 2020 ohroženo chudou o 20 milionů lidí méně. Dále také závazek, jehož úkolem je dosáhnout 75% zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let. Zlepšit kvalitu a efektivitu systému vzdělávání s čímž souvisí cíl snížení míry předčasného ukončování školní docházky na 10% z původních 15% a zvýšit podíl osob ve věku 30-34 let s dokončeným terciálním nebo srovnatelným vzděláním na nejméně 40% z původních 31%. Tyto cíle musí členské státy převést do podoby vnitrostátních cílů, nicméně finanční krize v roce 2018 plnění všech těchto plánů značně zkomplikovala.

Právo EU je v určitých oblastech uplatnitelné i tehdy, kdy odpovědnost za politiku zaměstnanosti a sociální politiku nesou především vlády jednotlivých států. Nejnovější hlavní směry, stanovené po zmiňovaném roce 2018 byly sladěny se zásadami Evropského

pilíře sociálních práv. Směry byly tedy zachovány i pro rok 2019. Jsou zaměřeny na čtyři oblasti:

- podpora poptávky po pracovní síle (tvorba pracovních míst, zdanění práce a určování mezd),
- zvýšení nabídky pracovních sil a dovedností (včetně nezaměstnanosti mladých lidí a dlouhodobé nezaměstnanosti),
- lepší fungování trhů práce (se zvláštním zaměřením na segmentaci pracovního trhu),
- spravedlnost, boj s chudobou a prosazování rovných příležitostí pro všechny.

4. Vlastní práce

4.1 Výběr států

Belgie a Nizozemsko. Tyto dva státy patří k zakládajícím členům Evropské unie, které je součástí i Česká republika. Hlavním důvodem výběru těchto států je tedy jejich historie právě s tímto seskupením národů a jejich neodmyslitelná vzájemná provázanost. V minulosti tyto státy společně s Lucemburskem tvořily jedno státní zřízení. Nyní svůj vztah udržují pomocí společenství, které bylo nazváno podle počátečních písmen jednotlivých členských států, tedy Benelux. Ačkoliv se jedná o malé země, tak mají vysokou hustotu zalidnění a řadí se k nejvyspělejším státům v Evropě.

Stěžejní období pro analýzu dat v praktické části začíná rokem 2009 a končí rokem 2019. Během tohoto období bude zjišťována nezaměstnanost v daných zemích v jednotlivých segmentech obyvatelstva.

4.2 Belgie

Belgie je federální konstituční monarchie, založená na systému plurality politických stran. Hlavou státu je král a v čele exekutivy stojí předseda vlády. Belgie leží v západní části Evropy. Má celkem čtyři sousedy, přičemž s Francií sousedí na jihu, Německem a Lucemburskem na východě a konečně ze severu s Nizozemskem. Část Belgických hranic omývá také Severní moře. Hlavním městem je Brusel, který je důležitým místem i pro Evropskou unii, protože zde má sídlo Evropská komise, Evropská rada a také Evropský parlament.

Název získala Belgie z označení původních keltských kmenů, které žily právě na území dnešního Belgického království. Kmeny byly označovány jako Belgae což z latiny lze přeložit jako Belgové. V minulosti také Belgie spadala pod území zvaného Nizozemí, ve kterém byla společně s Nizozemskem, Lucemburskem a okrajovými částmi Francie a Německa. Během své historie Belgie spadala také pod Franskou říši, Flanderské hrabství nebo Lucemburské hrabství. Bohužel území dnešní Belgie bylo poznamenáno také velkým množstvím válek, převážně díky své strategické poloze v Evropě. Neodmyslitelnou součástí historie Belgie jsou i její koloniální výpravy, které stát zahájil v 19. století především do Afriky. Moderní Belgie vznikla až díky belgické revoluci v roce 1830.

Mezi úřední jazyky se v Belgii řadí nizozemština, kterou mluví přibližně 60% obyvatel, francouzština, kterou používá 39% a němčina kterou mluví pouhé 1%. Jazyková hranice v Belgii je už několik desítek let a jedná se o problém i moderních dějin Belgie. Měnou používanou v zemi je euro. Náboženství převažuje v Belgii hlavně křesťanství, římských katolíků je v zemi téměř 90%, zbytek tvoří muslimové, ostatní křesťané či ateisté.

Země je rozdělena do tří regionů podle územního principu a to na Vlámský region, Valonský region a region Brusel- hlavní město. Také je rozdělena do 3 společenství podle jazykového principu. Vlámské společenství, Francouzské společenství, Německojazyčné společenství. Každý region a společenství má svůj vlastní legislativní orgán, tedy v tomto případě parlament a také orgán exekutivní, zde se jedná o vládu či radu. Výjimkou je Vlámsko a Vlámské společenství, které mají oba zmíněné orgány dohromady. Pro všechny pak platí orgány federální.

Belgie vstoupila do Evropské unie 1. ledna 1999 a je tedy jednou ze šesti zakladatelských zemí. Je také členem Severoatlantické aliance známé také jako NATO. Důležitá je také spojitost Belgie s Nizozemskem a Lucemburskem ve spolenectví zvaném Benelux. Členem Schengenského prostoru je od 26. Března 1995.

Základní údaje:	Rozloha: 30 529 km ²
	Počet obyvatel: 11,4 milionů (2018)
	HDP: 492,7 miliard USD (2017)

V Belgii jsou pravomoci týkající se zaměstnanosti sdíleny mezi federální vládou na jedné straně a regiony a německy mluvící komunitou na straně druhé. Úkolem federální vlády je vytvořit rámec, který podporuje optimální rozvoj zaměstnanosti a solidarity, a zajistit, aby všichni občané měli stejná práva a příležitosti. Obce a regiony zaručují především optimální podmínky pro přístup na trh práce a pro účast na nich. Dále rozvíjení integrační iniciativy přizpůsobené jejich konkrétní situaci a zajišťují, aby všichni měli stejné příležitosti. V Belgii pracuje nejvíce populace ve věku mezi 20 a 64 lety, zatímco 5,4% aktivní populace hledá práci (údaje za rok 2019). Neaktivní populace se skládá převážně z mladých lidí (studentů) a starších lidí (předčasných důchodců). Mezi regiony v Belgii jsou však velké rozdíly.

Belgickou situaci v zaměstnání lze obvykle charakterizovat jako podobu tvaru citronu, přičemž zaměstnanost je silně soustředěna do kategorie středního věku (25–54), zatímco relativně málo mladých lidí (kteří obvykle pokračují ve vzdělávání po dlouhou dobu) a starší lidé (kteří často předčasně odcházejí do důchodu) pracují. Dlouhodobé studium je pozitivní pro jedince, protože výrazně zvyšuje šance na nalezení zaměstnání, naopak proti předčasnému odchodu do důchodu se stát v současné době snaží podnikat kroky, které jej odrazují tím, že zvyšují věk, ve kterém mohou lidé odejít do důchodu. Navzdory skutečnosti, že mladí lidé studují déle, zůstává v Belgii nezaměstnanost mladých lidí velmi vysoká. Většina pracovních míst v Belgii je ve službách, zároveň v Belgii není příliš mnoho velkých průmyslových podniků.

4.2.1 Obchod a ekonomika

Nejdůležitějším odvětvím belgického hospodářství byly v roce 2018 veřejná správa, obrana, vzdělání, zdravotní a sociální péče (22,1%), velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství (19,4%) a průmysl (16,7%).

Obchod v rámci EU představuje 73% celkového vývozu Belgie (Německo, Francie, Nizozemsko). Dovoz do Belgie se z 64% realizuje z členských států EU (mezi nejvýznamnější patří Nizozemsko, Německo a Francie).

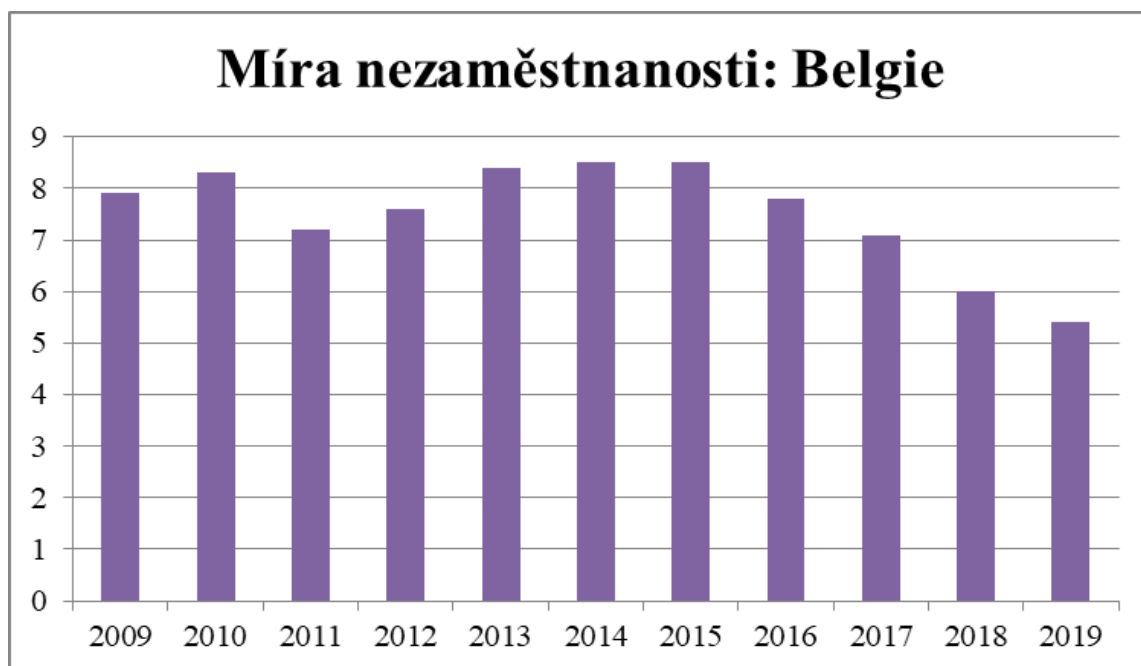
Belgie se může pyšnit známou výrobou piva, cukru, čokolády a to převážně pralinek.

4.3 Nezaměstnanost v Belgii

Z následujícího grafu je patrné, že za sledované období, tedy mezi lety 2009 až 2019, došlo v Belgii k celkovému snížení míry nezaměstnanosti na současných 5,4 procent.

Počáteční hodnota v roce 2009 se pohybuje kolem 7,9 procent, následně stoupne. V roce 2011 opět klesne, ale jen proto, aby mohla následně až do roku 2015 opět růst až na hodnotu 8,5 procent. Od tohoto okamžiku míra nezaměstnanosti v zemi pouze klesá a dostává se až na zmiňovanou hodnotu 5,4%. Tato hodnota je mimochodem nejnižší hodnotou za uplynulých jedenáct let, kdežto na opačném pólu hodnota z roku 2015 (8,5%) je pro ekonomiku Belgie nejvyšší za sledované období.

Graf 1: Míra nezaměstnanosti v Belgii

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

S nezaměstnaností určitě souvisí i výše minimální mzdy v zemi. Pokud je tato částka dostatečně vysoká, lidé projevují mnohem větší zájem o práci a aktivně ji vyhledávají. Pro sledované období je vývoj minimální mzdy v Belgii uveden v následující tabulce. Částky jsou uvedené v eurech a vyjadřují minimální měsíční mzdu v Belgii.

Tabulka 1: Minimální mzda v Belgii

Rok	Minimální mzda
2009	1387
2010	1410
2011	1443
2012	1496
2013	1501
2014	1501
2015	1501
2016	1531
2017	1562
2018	1588
2019	1593

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

V roce 2009 dosahovala míra nezaměstnanosti v Belgii hodnoty 7,9%. V průběhu celého roku se nezaměstnanost v zemi prohlubovala a nárůst mezi lednem a prosincem byl celé jedno procento. Míra nezaměstnanosti u mužů se pohybovala kolem 7,8% a u žen byla jen nepatrně větší 8,1%. Pokud se podíváme na nezaměstnanost mladých lidí (mladší 25 let), kteří hledají práci po ukončení studia, dostaneme se na číslo až 21,9%, kdežto míra nezaměstnanosti u starších obyvatel se pohybuje o 1,3% níže než celková hodnota nezaměstnanosti v zemi, tedy na 6,6%. Během roku 2009 Belgie zaznamenala negativní změnu v rámci tempa růstu HDP a to o 2,3%. Než se zhodnotí nezaměstnanost z hlediska dosaženého vzdělání všech obyvatel v zemi. Je potřeba toto vzdělání roztrždit podle světových hodnotících škál. Toto dělení se dá přehledně shrnout do tabulky. Tyto stupně vzdělání jsou pro jednoduchost rozděleny také do tří skupin. Každá z těchto tří skupin obsahuje některé úrovně vzdělání, přesně tak, jak je tomu uvedeno v následující tabulce. Skupiny budou sloužit ke sledování míry nezaměstnanosti v jednotlivých letech jak v Belgii, tak i následně v Nizozemsku.

Tabulka 2: Dosažené vzdělání

Skupina 1	0	Nižší než primární vzdělání
	1	Primární vzdělání
	2	Nižší sekundární vzdělání
Skupina 2	3	vyšší sekundární vzdělání
	4	Postsekundární neterciální vzdělání
Skupina 3	5	Krátký cyklus terciálního vzdělání
	6	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň
	7	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň
	8	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň
	9	Vzdělání jinde neuvedené

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz

První skupina, u které byla zjišťována míra nezaměstnanosti, zahrnuje kategorie 0-2, zde byla zjištěna míra až 13,6%. U druhé skupiny, tedy kategorie 3-4 8,1% a konečně u poslední skupiny obyvatel se vzděláním z oblastí 5-8 dosahovala míra nezaměstnanosti nejmenší hodnoty a to 4,5%.

Rok 2010 přinesl růst míry nezaměstnanosti oproti předchozímu roku a to o 0,4% až na hodnotu 8,3%. Původně míra nezaměstnanosti na začátku roku klesala. S příchodem léta nabírala zase rostoucí směr a až ke konci roku mírně klesala. Ženy v tomto roce dosáhly o 0,4% horší míry nezaměstnanosti než muži, tedy 8,5% pro ženy ku 8,1% pro muže. Procento míry nezaměstnanosti rostlo i u obyvatelů mladších 25let a to na 22,4%, u starších na rovných 7%. V tomto roce dosáhlo kladné změny i tempo růstu HDP a to o 2,7%. Míra nezaměstnanosti dle dosaženého vzdělání: u skupiny 1 (viz Tabulka 1: Dosažené vzdělání) došlo ke zvýšení z 13,6% roku 2009 na 15,3%. Taktéž u skupiny 2 došlo ke zvýšení na 8,2 a u skupiny 3 došlo ke stagnaci míry nezaměstnanosti. Hodnota tedy zůstala na 4,5%.

S rokem 2011 přišel velký pokles míry nezaměstnanosti v zemi. Během roku měla změna nezaměstnanosti stejný průběh jako v předchozím roku, ale z celkového hlediska její hodnota klesla na 7,2%. Nezaměstnanost mužů i žen se v tomto roce dočkala také poklesu. U mužů na 7,1% a u žen na 7,2%. K velkému poklesu míry nezaměstnanosti došlo u obyvatel mladších 25 let a to na 18,7%. Oproti předchozímu roku klesla tato hodnota o 3,7%. U starších se míra nezaměstnanosti snížila o procento na hodnotu 6%. V tomto roce Belgie nezaznamenala tak velké tempo růstu HDP, ale stále se jednalo o kladnou hodnotu. Tempo růstu HDP tedy v roce 2011 představovalo 1,8%. Pokles míry nezaměstnanosti je nadále patrný i na jednotlivých skupinách obyvatel podle vzdělání. První skupina klesla na 13,9%, druhá na 6,8% a třetí až na 3,8%.

V následujícím roce 2012 došlo ke zhoršení ukazatelů nezaměstnanosti. A to oproti roku 2011 o 0,4%. Míra nezaměstnanosti v tomto roce dosahovala hodnoty 7,6%. Růst míry nezaměstnanosti byl v průběhu roku pozvolný, kde až v posledním čtvrtletí se míra vyšplhala až na hodnotu přesahující 8%. U žen nárůst míry nezaměstnanosti nebyl takový jako u mužů. 7,4%, této hodnoty dosahovala míry nezaměstnanosti u žen a u mužů to bylo 7,7%. U věkových kategorií byl nárůst především znát u skupiny do 25 let na konečných 19,8%, u starších se míra zastavila na 6,4%. I tempo růstu HDP v tomto roce utrpělo, ostatně jako celá ekonomie v Belgii. Ovšem výsledek je stále kladný 0,2%, tedy stále lepší než v prvním roce, který spadá do sledovaného období, kde byla hodnota dokonce záporná.

Změna nastala i u jednotlivých skupin obyvatel podle vzdělání (viz Tabulka 1: Dosažené vzdělání). Nejmenší nárůst se týkal třetí skupiny na konečných 4%. Následně u první skupiny na 14,1%. A konečně u skupiny číslo dvě, se míra nezaměstnanosti vyšplhala na úroveň 7,8%.

I v následujícím roce pokračoval nárůst nezaměstnanosti, tentokrát už větším rozdílem, než tomu bylo u předchozích dvou let. V průběhu celého roku se míra nezaměstnanosti zvedala postupně. V roce 2013 se tedy míra nezaměstnanosti rovná 8,4%. U mužů došlo oproti předchozímu roku také k růstu míry nezaměstnanosti, jakožto i u žen, ovšem i přesto stále míra nezaměstnanosti u žen dosahovala menších hodnot než ta mužská. Ženy s 8,2% a muži s 8,7%. U starších 25 let se míra nezaměstnanosti oproti loňskému roku opět zvedla na 7,1%, u mladších se také prohloubila až na konečných 23,7%, což je nejvyšší naměřená hodnota u téhle skupiny za sledované období jedenácti let. Naprosto totožné procento s předchozím rokem zaznamenala Belgie v kolonce tempo růstu HDP, kde se dostala na slabých 0,2%. Jak už bylo nastaveno v předchozích letech, největší míru nezaměstnanosti co se týče vzdělání, dosahovala i zde první skupina obyvatel s hodnotou 15,9%. U skupiny 2 se změnila na 8,2% a poslední třetí skupina vzrostla na 4,9%.

V následujícím období se míra nezaměstnanosti nezměnila nijak výrazně na velikosti ani kladným ani záporným směrem. Během celého roku 2014 se měření odchylovalo mezi jednotlivými měsíci jen minimálně a s koncem roku byla zaznamenána hodnota jen o jednu desetinu procenta větší než v roce 2013, tedy 8,5%. Výrazná změna nenastala ani u rozložení nezaměstnanosti mužů a žen. Míra nezaměstnanosti mužů se rovnala 9% a žen 7,9%. Změna nastala u obyvatel mladších 25let, kde míra klesla na 23,2%. U opačné strany obyvatel, tedy těch pětadvacetiletých a starších se míra nezaměstnanosti zvýšila na 7,3%. Ovšem je zde i údaj, který přinesl v roce 2014 pozitivní změnu. Jedná se o tempo růstu HDP, kde oproti dvěma předchozím rokům narostlo o 1,1% až na hodnotu 1,3%. Ve skupinách obyvatel dělených dle vzdělání došlo také k menším změnám. Míra nezaměstnanosti u první skupiny byla rovna 16,2% u druhé 8,8% a u třetí 4,7%.

Rok 2015 je z hlediska pozorování totožným v hodnotě míry nezaměstnanosti s rokem předchozím. V následujících čtyřech letech už dojde jen ke snižování tohoto údaje. Každopádně v právě zkoumaném roce 2015 dosáhla míra nezaměstnanosti 8,5%. Ovšem v průběhu roku, zejména během letních měsíců, došlo ke snížení až na 8,2%, bohužel, nemělo to dlouhého trvání. O jednu desetinu procenta horší míru

nezaměstnanosti, oproti předchozímu roku, bylo možné naměřit u mužů, 9,1%. U žen nastala opačná změna, ale o stejné velikosti jako u mužů. Míra nezaměstnanosti žen 7,8%. U mladých občanů, kterým nebylo ještě dvacet pět let, se míra nezaměstnanosti mírně zlepšila na 22,1%. Ještě je tu zbytek obyvatelstva, tedy ti starší. U těch byla míra nezaměstnanosti 7,3% což je společně s hodnotou z roku 2014 nejvyšší z měřených hodnot zvoleného období. Ačkoliv co se týká nezaměstnanosti, neprožívala Belgie úplně vydařený rok, její tempo růstu HDP dosáhlo ještě o desetinu procenta lepšího výsledku než v předchozím roce. Tempo růstu HDP 1,4% v roce 2015. Dále míra nezaměstnanosti klesla u skupin obyvatel dělených podle vzdělání. Druhá skupina spadla minimálním rozdílem oproti předchozímu roku na 8,7%. Skupina 1 dosáhla míry nezaměstnanosti o hodnotě 16,8% a jak už bylo zmiňováno, změny se dočkala i skupina číslo tři a to na 4,6%.

Předchozí dva roky, tedy rok 2014 a 2015 měly prvenství v trochu negativním pohledu na věc, kde během těchto let byla naměřena vůbec nejvyšší míra nezaměstnanosti v období od roku 2009 až do roku 2019. Nicméně následující rok 2016 převažuje misky vah opět na správnou stranu z pohledu míry nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti v tomto roce klesla o 0,7% oproti roku 2015 a dostáváme se tak do další fáze vývoje nezaměstnanosti v Belgii. V první polovině roku docházelo pouze k mírnému poklesu, poté nastal výraznější skok, který se ovšem krapet vyrovnal s příchodem prosince. Stále, i v roce 2016, se drží v Belgii trend menší míry nezaměstnanosti u žen nežli u mužů. Jako celková hodnota, tak i hodnota nezaměstnanosti těchto dvou podskupin klesla. U žen na 7,6% a u mužské části populace na 8,1%. Výrazný pokles byl zaznamenán v Belgii i u jednotlivých skupin podle věku. U mladších 25 let míra nezaměstnanosti dosáhla 20,1% a u starších 6,8%. Tempo růstu v tomto roce dosáhlo stejných čísel jako předchozí rok, tedy vyjádřeno číselně 1,4%. U skupiny 1 (viz Tabulka 1: Dosažené vzdělání) byla míra nezaměstnanosti 15,9% a druhé ze skupin potom 8,1% a nejmenší naměřené hodnoty dosáhla, jak už je zvykem z předchozích let, skupina 3. Zde se jednalo o 4,3%.

Po roce 2016 se míra nezaměstnanosti už jen snižovala a následující roky vedou jen k lepším a lepším číslům. Během roku 2017 docházelo opět v první polovině roku k pozvolnému klesání, aby potom v druhé polovině mohl přijít rychlejší spád a konečná míra nezaměstnanosti dosáhla za tento rok 7,1%. Míra nezaměstnanosti u mužů klesla na 7,1% a u žen na totožnou hodnotu 7,1%. U mladých lidí 19,3% a lidí s věkem 25 a více dosahovala míra nezaměstnanosti dokonce 6,1%. Tempo růstu HDP se po dvou letech, ve kterých vykazovalo stejnou hodnotu, zvedlo až na 1,7%. I v oblastech dělení obyvatelstva

podle vzdělání došlo k dalšímu snížení míry nezaměstnanosti. U první skupiny na 14,6%, u druhé na 7,1% a u poslední skupiny se o změnu nejednalo a tak tedy míra nezaměstnanosti těchto obyvatel zůstala na 4,3%.

Jak už bylo zmíněno výše, míra nezaměstnanosti v Belgii stále klesá. Na konci roku 2018 dosáhla míra nezaměstnanosti 6%. O rok později, tedy v roce 2019, což je i naše nejaktuálnější hodnota, bylo naměřeno dokonce 5,4%. Tento proces snižování nezaměstnanosti probíhal postupně a rovnoměrně během daného období dvou let. Míra nezaměstnanosti u mužů klesla přes 6,3% v roce 2018 až na konečných 5,7% v roce 2019. U žen ve většině případů bylo procento míry nezaměstnanosti nižší než u mužů. Nic se nezměnilo ani v roce 2018 kdy byly na 5,6% a v roce 2019 dokonce na rovných 5% což je o 0,7% menší míra nezaměstnanosti než ve stejném období vykazují muži. I u mladých lidí se nezaměstnanost prudce zlepšila v průběhu let až na 15,8% v roce 2018. O rok později stále klesala na hodnotu 13,8%, což v porovnání s nejhoršími zkoumanými roky je skoro o 10% lepší hodnota. Druhá skupina obyvatel při pohledu na věk populace měla v roce 2018 míru nezaměstnanosti 5,2% a v roce 2019 dokonce 4,6%. U obyvatel rozdělených podle vzdělání se skupina 1 dostala na 13,2% v roce 2018 a dokonce až na 12,2% v roce 2019, což je opět nejlepší skóre za sledované období. Druhá skupina dosáhla míry nezaměstnanosti v roce 2019 5,3% a o rok dříve 6%, i zde je tedy patrná kladná změna. U skupiny 3 byla nejmenší hodnota naměřena také v roce 2019, tedy 3,2%. O rok dříve byl rozdíl jen ve třech desetinách procenta tedy na 3,5%

4.3.1 Příčiny

Hlavní vliv na vývoj nezaměstnanosti v Belgii měla v začátku šetření určitě velká recese, která trvala od třetího čtvrtletí roku 2008 do druhého čtvrtletí roku 2009. Během tohoto období se belgický reálný HDP snížil. I přes tento výrazný pokles reálného HDP byl okamžitý dopad na nezaměstnanost relativně mírný zejména díky krátkodobému pracovnímu uspořádání. Míra nezaměstnanosti však po velké recesi nadále mírně rostla a klesala až ve třetím čtvrtletí roku 2010. Pokles nezaměstnanosti v roce 2011 byl přinejmenším částečně způsoben posílením požadavků na hledání práce v belgické verzi průzkumu pracovních sil Eurostatu (LFS).

Dalšího velkého ovlivnění se dočkala Belgie během dluhové krize eura v letech 2012–2013, kde byl pokles HDP méně závažný než během velké recese. Míra nezaměstnanosti se však výrazněji zvýšila z 7,1% pracovní síly v březnu 2012 na

maximum 8,8% v lednu 2014. Do poloviny roku 2015 pak zůstala stabilní okolo 8,5%. Od tohoto data úhrnná nezaměstnanost pomalu klesala až k poslední hodnotě roku 2019, kde byla v prosinci míra nezaměstnanosti na úrovni 5,2%.

U dospělých ve věku 25 a více let se rostoucí belgická nezaměstnanost ve zmiňovaných obdobích projevuje pouze u mužů. Míra nezaměstnanosti žen se už od roku 2005 posunula opačným směrem a v posledních letech dokonce poklesla pod míru nezaměstnanosti mužů. Část tohoto vývoje může souviset s implementací systému poukázek na služby, který posílil pracovní příležitosti žen ve službách (např. pomoc v domácnosti). Podle Eurostatu a na základě průzkumu struktury příjmů se rozdíl v odměňování žen a mužů (založený na hodinovém výdělku) v Belgii zmenšil. Také rozdíl mezi muži a ženami v ročním příjmu z práce mezi 18–64 lety.

Několik standardních ukazatelů trhu práce naznačuje, že Belgie se z velké recese většinou zotavila, a učinila tak bez větší problémů. Tyto trendy však byly doprovázeny vládními mzdovými kontrolami, mírným poklesem reálného disponibilního důchodu a nárůstem chudoby mezi nezaměstnanými. Bez ohledu na zlepšení průměrného postavení žen je na trhu práce nadále trápeno několik dlouhodobých problémů. Mezi nimi je masová nezaměstnanost mladých lidí, nebo vysoký výskyt dlouhodobé nezaměstnanosti. Přes malou velikost země je míra zaměstnanosti extrémně různá v jednotlivých oblastech. Tento fakt, velký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti a vysoká míra nezaměstnanosti mezi mladými pracovníky s nízkou kvalifikací poukazují na vysoce segmentovaný trh práce. Dlouhodobá nezaměstnanost (definovaná Eurostatem jako počet nezaměstnaných, kteří jsou bez práce a aktivně hledají zaměstnání déle než 12 měsíců) je v Belgii zvláště vysoká. Poměr dlouhodobé nezaměstnanosti k celkové nezaměstnanosti se po velké recesi a po dluhové krizi v eurozóně výrazně zvýšila. Například v roce 2016 činila dlouhodobá nezaměstnanost 51,6% celkové nezaměstnanosti. Stejně jako v mnoha zemích je nezaměstnanost mladých lidí v Belgii velkým problémem, zejména u osob s nízkým vzděláním. V roce 2013 byla míra nezaměstnanosti mladých (do 25 let) v Belgii až 23,7%, od té doby se Belgické ekonomice podařilo toto číslo stáhnout až na 12,8% naměřených v prosinci 2019.

Nezaměstnanost v Belgii zaznamenává poslední dobou značný pokles oproti hodnotám okolo 8%, v jakých se pohybovala několik let. Dle Belgické národní banky by tyto hodnoty v budoucích letech neměly procházet velkou změnou. Do roku 2021 by mělo

dojít k vytvoření dalších 150 000 pracovních míst, poptávka po práci však v posledních letech dle NBB obecně klesá, což banka přisuzuje nižšímu růstu HDP.

4.3.2 Nezaměstnanost podle věku

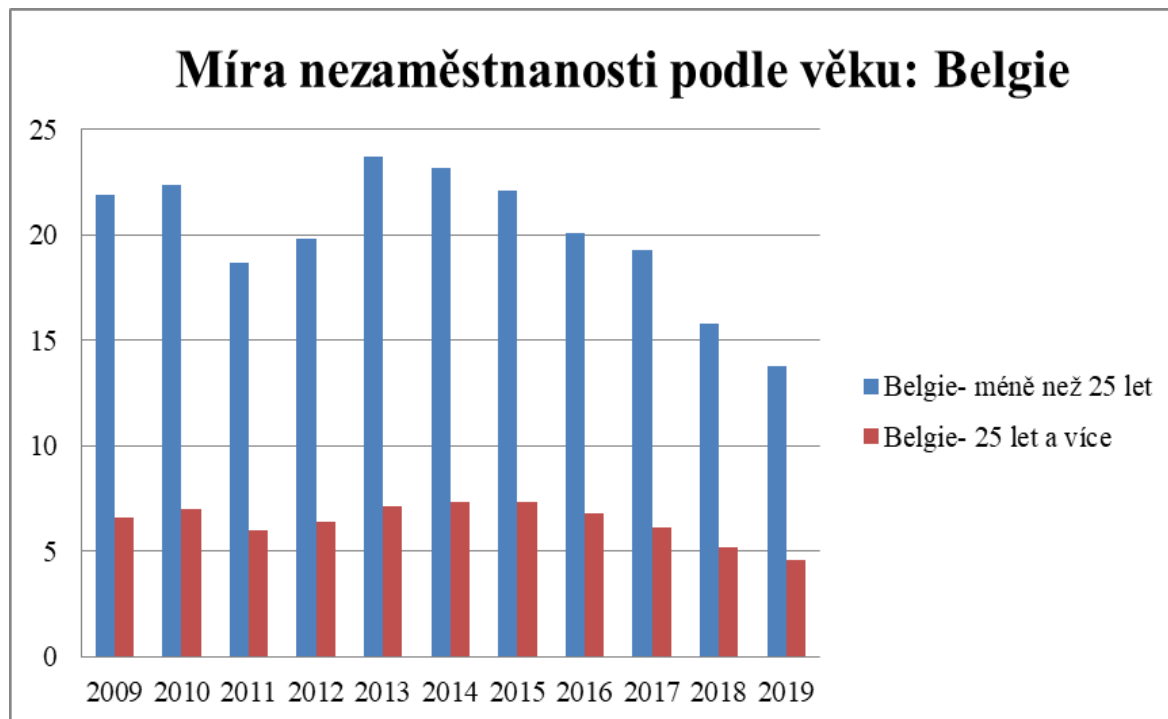
Následující graf rozděluje populaci Belgie na dva tábory. Prvním z nich jsou obyvatelé mladší dvaceti pěti let. V tom druhém se nacházejí obyvatelé, kterým je dvacet pět či více.

Jak už bylo zmiňováno v celkovém rozboru nezaměstnanosti v Belgii v jednotlivých letech, míra nezaměstnanosti mladých lidí dosahuje vysokých čísel. Oproti tomu lidé starší se drží pod průměrem celého státu.

V kategorii obyvatel mladších 25 let se Belgie nachází mírně pod průměrem EU a v pořadí zemí jí k září 2019, kde jsou k dispozici poslední data všech zemí, náleží 16. příčka nejlepší míry nezaměstnanosti obyvatel mladších 25 let.

V druhé kategorii se Belgie nachází o příčku výše než se skupinou mladých lidí, o kterých bylo psáno v odstavci výše. V tomto ohledu má Belgie asi o jedno procento nižší míru nezaměstnanosti než je průměr celé EU k září 2019.

Graf 2: Míra nezaměstnanosti podle věku v Belgii

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

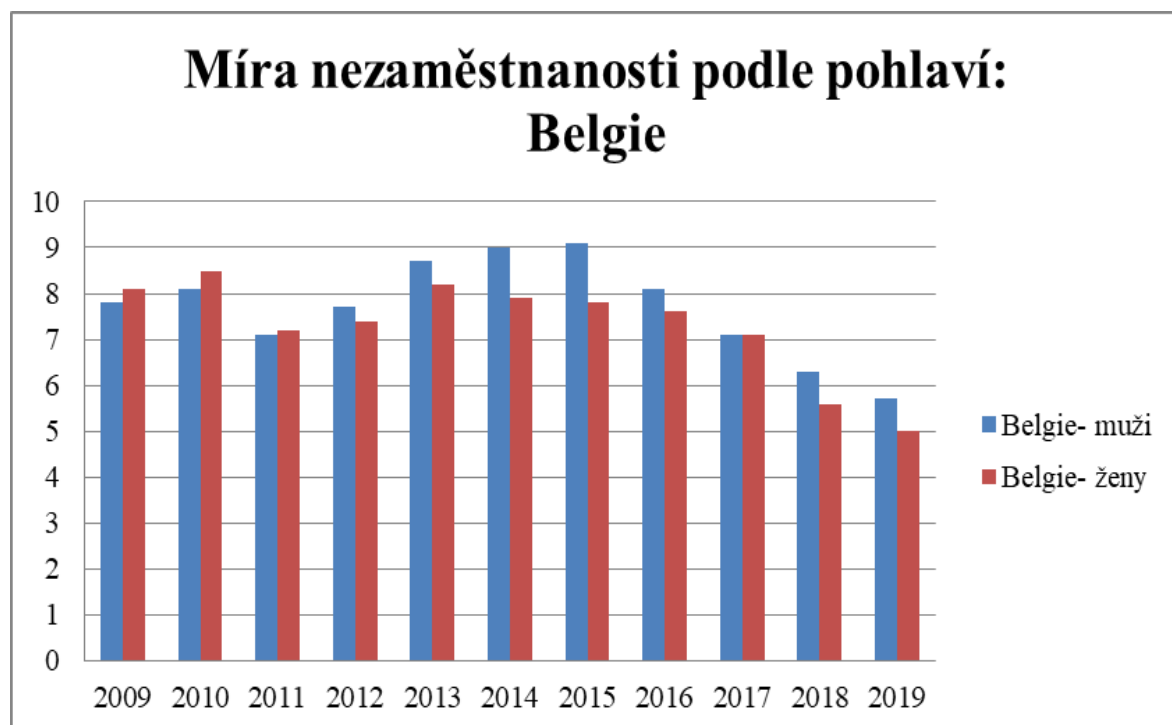
4.3.3 Nezaměstnanost podle pohlaví

Míra nezaměstnanosti za sledované období mezi lety 2009 a 2019 dosahovala u jednotlivých pohlaví víceméně podobných hodnot. Ovšem i přes značnou vyrovnanost je zde patrné, že míra nezaměstnanosti u žen je v sedmi z jedenácti let menší, než míra nezaměstnanosti mužů. Míra nezaměstnanosti u žen byla na začátku sledování na hodnotě 8,1%, přes všechny poklesy a růsty této hodnoty se konečná hodnota v roce 2019 zastavila na 5% a za celé zkoumané období klesla. U mužů byla první zkoumaná hodnota roku 2009 o velikosti 7,8%. U mužů také tato hodnota za jednotlivé roky zaznamenala růst a pokles, přesto nastalo z celkového hlediska snížení až na hodnotu 5,7%.

Procento míry nezaměstnanosti u mužů je opět pod průměrem zemí EU, a v pořadí zemí mu náleží v tomto ohledu sedmnáctá nejlepší příčka.

U nezaměstnanosti žen se Belgie nachází také pod průměrem Evropské unie, ovšem větším rozdílem, než je tomu u mužské nezaměstnanosti. Opět pokud seřadíme státy EU podle kritéria míry nezaměstnanosti žen v jednotlivých zemích, připadá Belgii čtrnáctá nejlepší příčka.

Graf 3: Míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Belgii

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

4.3.4 Nezaměstnanost podle dosaženého vzdělání

Tabulka číslo 3 připomíná dělení úrovní dosaženého vzdělání podle mezinárodních klasifikací. Tato klasifikace vzdělání (CZ-ISCED 2011) byla zavedena sdělením Českého statistického úřadu s účinností od 1. ledna 2014.

Tabulka 3: Dosažené vzdělání

Skupina 1	0	Nižší než primární vzdělání
	1	Primární vzdělání
	2	Nižší sekundární vzdělání
Skupina 2	3	vyšší sekundární vzdělání
	4	Postsekundární neterciální vzdělání
Skupina 3	5	Krátký cyklus terciálního vzdělání
	6	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň
	7	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň
	8	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň
	9	Vzdělání jinde neuvedené

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z www.czso.cz

Největší hodnota míry nezaměstnanosti byla naměřena u obyvatel ze skupiny jedna, kteří dosahují úrovně vzdělání 0) nižší než primární vzdělání, 1) primární vzdělání a 2) nižší sekundární vzdělání. V posledním roce měření 2019 dosahovala míra nezaměstnanosti této skupiny 12,2%. Do druhé skupiny, která zaujímá druhou pozici, v ohledu nezaměstnanosti podle vzdělání, spadá podtřída 3) vyšší sekundární vzdělání a 4) postsekundární neterciální vzdělání. Míra nezaměstnanosti u této skupiny nabírá hodnoty na konci sledovaného úseku 5,3%. A konečně poslední skupina 3, do které je zahrnuto nejvíce stupňů vzdělání. Zde se nachází 5) krátký cyklus terciálního vzdělání, 6) bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, 7) magisterská nebo jí odpovídající úroveň a 8) doktorská nebo jí odpovídající úroveň. Míra nezaměstnanosti této skupiny byla v roce

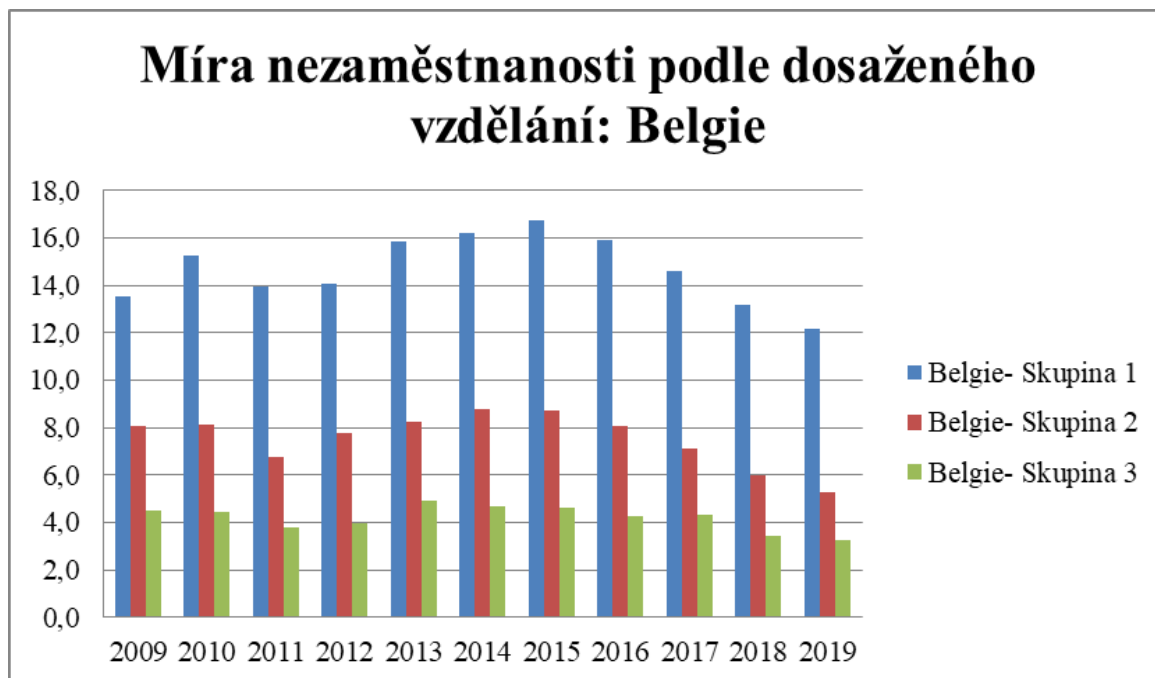

2019 3,2% a patří tedy k nejlépe uplatňované skupině z výše zmiňovaných. V úvodu měření byly hodnoty jednotlivých skupin také horší, nežli tomu je v současnosti.

Největších výkyvů během celých jedenácti let zaznamenává skupina 1, tedy těch s nejmenším dosaženým vzděláním. Kde tato skupina začínala na hodnotě 13,6% poté tato hodnota vzrostla až do svého maxima 16,8% v roce 2015, následně zase klesala na hodnotu už zmiňovanou výše 12,2%. Naopak nejmenších výkyvů dosahovala skupina 3, jedná se tedy o ty, kteří mají nejstabilnější pracovní postavení a zároveň v případě ztráty zaměstnání, nemají takové problémy s nalezením nového. Zde byla hodnota míry nezaměstnanosti na začátku sledování 4,5%, v průběhu let klesla na 3,8% a svého maxima dosáhla v roce 2013 při hodnotě 4,9%. Nejnovější údaj za rok 2019 znamená rozdíl 1,3% oproti prvnímu naměřenému údaji z roku 2009. Nutno dodat, že se jednalo o pozitivní změnu a míra nezaměstnanosti tedy byla pouhých 3,2%

Následující graf nabízí přehledné porovnání údajů, které byly zmiňovány v odstavci výše. Samozřejmě není překvapením, že míra nezaměstnanosti jednotlivých skupin se vyvíjela podobně jako celková míra nezaměstnanosti země.

Graf 4: Míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání v Belgii

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

4.4 Nizozemsko

Nizozemsko je parlamentní konstituční monarchie. Často bývá chybně označováno také jako Holandsko nebo Nizozemí. V čele vlády stojí její předseda, hlavou státu je monarcha a výkonnou moc má rada ministrů. Zemi tvoří 12 provincií a je rovněž rozdělena na 22 okresů. Sousedí s Belgií na jihu a na východě s Německem. Země se nachází v severozápadní Evropě a velkou část hranic omývá Severní moře. Hlavním městem je Amsterdam. Úředním jazykem je nizozemština a měnou používanou v zemi je euro.

Původně Nizozemsko spadalo podobně jako Belgie pod seskupení Nizozemí. Zde bylo společně s Lucemburskem a okrajovými částmi Francie či Německa. Později také spadalo pod Spojené království Nizozemské, jehož součástí bylo Nizozemsko společně s Belgií a Lucemburskem. Po odtržení Belgie vzniklo Nizozemské království a následně od roku 1890 existuje Nizozemsko takové, jaké je dnes.

Kromě Nizozemců žijí v zemi také menšiny Frísů a Němců. Ovšem Nizozemci tvoří drtivou většinu obyvatelstva. K nějakému náboženství se v zemi hlásí mnohem méně obyvatel, nežli tomu bylo v Belgii. Římských katolíků je v zemi kolem 29%, k protestantismu se hlásí 21% obyvatel a 10% vyznává jiné náboženství. Kolem 40 % obyvatelstva tvoří tedy ateisté. Nizozemsko se řadí mezi nejbohatší země na světě a vyznačuje se vysokou kvalitou života. Znamé je Nizozemsko také především díky svému liberálnímu postoji k psychoaktivním drogám či prostituci. Za zmínku stojí i světoznámý přístav v Rotterdamu, který je třetí největší na světě a patří k chloubám celého Nizozemska.

Nyní je Nizozemsko součástí uskupení Benelux a udržuje tedy tímto směrem velmi blízký vztah se státy, které dřív společně s ním tvořily jeden stát. Nizozemsko patří také k zakládajícím členům Evropské unie, kde je členem eurozóny od 1. ledna 1999 a součástí Schengenského prostoru je Nizozemsko od 26. března 1995. V Nizozemském Haagu sídlí Mezinárodní soudní dvůr.

Základní údaje:	Rozloha: 41 526 km ²
	Počet obyvatel: 17,18 milionů (2018)
	HDP: 826,2 miliard USD (2017)

V roce 2018 byl trh práce napjatý téměř ve všech regionech trhu práce v Nizozemsku. Napjatý trh práce znamená, že ve srovnání s počtem uchazečů o zaměstnání existuje relativně vysoký počet pracovních míst. V průzkumu zaměstnavatelé uvedli, že téměř polovinu z jejich volných pracovních míst je obtížné obsadit. Zaměstnavatelé ve stavebnictví měli nejvyšší procento volných pracovních míst, která bylo obtížné obsadit. V roce 2019 ekonomika v Nizozemsku nadále roste, i když ne tolik jako v roce 2017 a 2018. Nizozemský úřad pro analýzu hospodářské politiky předpokládá v roce 2019 růst přibližně o 1,5%. V následujících letech se očekává, že bude více volných pracovních míst. Nizozemský trh práce vyniká i mezinárodně, s extrémně vysokou frekvencí práce na částečný úvazek a rychlým nárůstem podílu flexibilních smluv. Nizozemská ekonomika je silně orientovaná na vývoz. Je zde také velký počet samostatně výdělečně činných osob bez personálu (tj. samostatně výdělečně činných osob), kde jejich počet také rychle vzrostl. V roce 2016 pracovalo primárně tímto způsobem přibližně milion pracovníků. Těší se jim preferenční daňové zacházení a nevztahují se na ně povinná sociální opatření. Věkové složení pracovní síly se v Nizozemsku od přelomu století dramaticky změnilo. Podíl starších pracovníků (55–74) mezi zaměstnanými se zvýšil. Podíl osob ve věku 25–54 let se snížil. Podíl mládeže (15–24) zůstal konstantní a starší pracovníci také prokázali podstatný nárůst účasti pracovních sil na všech úrovních vzdělávání. Tento trend směrem ke starší pracovní síle je důsledkem poklesu porodnosti v minulosti. Povinný věk odchodu do důchodu se postupně zvyšuje a v některých povoláních to značně zatěžuje pracovníky.

4.4.1 Obchod a ekonomika

Nejdůležitějším odvětvím nizozemského hospodářství byla v roce 2018 veřejná správa, dále obrana, vzdělání, zdravotní a sociální péče (20,8%), velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství (20,6%) a odborné, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti (15,4%).

Obchod v rámci EU představuje 74% celkového vývozu Nizozemska (nejvýznamnější z Německa, Belgie a Francie). Dovoz do Nizozemska se z 46% realizuje z členských států EU (mezi nejvýznamnější patří Německo a Belgie).

Nejznámějším produktem z Nizozemska jsou jednoznačně květiny, převážně tulipány, které jsou i jedním ze státních symbolů.

4.5 Nezaměstnanost v Nizozemsku

V následující tabulce, stejně jako u Belgie je k dispozici náhled na vývoj minimální mzdy v Nizozemsku. První hodnotou je 1406 euro měsíčně a poslední hodnotou ve sledovaném období je 1635 za rok 2019. Země zaznamenala v tomto ukazateli nárůst o 229 euro. Opět se tedy jedná o údaje ze sledovaného období a všechny částky jsou uvedené v eurech.

Tabulka 4: Minimální mzda v Nizozemsku

Rok	Minimální mzda
2009	1406
2010	1422
2011	1444
2012	1467
2013	1484
2014	1500
2015	1521
2016	1549
2017	1575
2018	1612
2019	1635

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

V dalším grafu, který zachycuje míru nezaměstnanosti v Nizozemsku je patrné, že za sledované období má graf parametry Gaussovy křivky. Je to dáno tím, že na začátku období byla míra nezaměstnanosti na úrovni 4,4 procent, a s následujícími lety se jen zvětšovala až do hodnoty 7,4%, která byla naměřena v roce 2014. Od roku 2015 nastal opět pokles, který vedl až na současnou hodnotu, která se zastavila na 3,4%.

Nejvyšší hodnoty tedy za posledních jedenáct let dosahovala míra nezaměstnanosti v Nizozemsku během roku 2014. Kdežto nejnižší mírou nezaměstnanosti se mohlo Nizozemsko chlubit v nedávné době, tedy v roce 2019.

Graf 5: Míra nezaměstnanosti v Nizozemsku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

V prvním roce ze sledovaného období dosáhla míra nezaměstnanosti v Nizozemsku 4,4%. Pokud bude obyvatelstvo rozděleno podle pohlaví, dostane se hodnota u mužů na 3,9% míry nezaměstnanosti. Naopak u žen bude tato hodnota vyšší a to až na úrovni 4,9% za rok 2009. U věkové skupiny obyvatel mladších 25 let se míra nezaměstnanosti vyšplhala až k 10,2%. U zbylé části populace, tedy všech starších se míra nezaměstnanosti pohybovala pod průměrem celé země na 3,3%. V tomto roce Nizozemsko zaznamenalo tempo růstu HDP o hodnotě -3,8%. Podíl míry nezaměstnanosti z pohledu dosaženého vzdělání jednotlivých obyvatel obsahuje následující údaje. U obyvatel spadajících do první skupiny (viz Tabulka 1: Dosažené vzdělání) dosahovala míra nezaměstnanosti 6,9%. U druhé skupiny tato hodnota byla 3,9% a u poslední, tedy třetí skupiny se jednalo jen o 2,8%.

V roce 2010 dosáhla míra nezaměstnanosti hodnoty o 0,6% větší, než v roce předchozím, tedy 5%. Nárůst nastal i u skupin mužů a žen. Míra nezaměstnanosti mužů byla 4,5% a žen 5,6%. Změna nastala u obyvatel mladších pětadvaceti let. Zde stoupla míra nezaměstnanosti na 11,1%, u opačné skupiny obyvatel byl zaznamenán taktéž nárůst až na hodnotu 3,9%. V tomto roce dosáhla hodnota tempa růstu HDP kladné hodnoty v podobě 1,4% a jednalo se tak o obrovský rozdíl v tomto směru oproti předchozímu

období. Pokud se porovnájí jednotlivé údaje u skupin obyvatel rozdělených podle vzdělání, došlo k jejich růstu oproti předchozímu roku. U první skupiny míra nezaměstnanosti stoupla na 8,1%. U druhé skupiny byla hodnota 4,5% a u poslední nepatrně vzrostla na 3,1%.

V následujícím roce byla naměřena stejná míra nezaměstnanosti jako předchozí rok. V tomto roce tedy taktéž činí 5%. Po celý rok míra nezaměstnanosti rostla, vyjma letních měsíců, kde mírně klesla pod průměr. Totožné hodnoty jsou bezmála zaregistrovatelné i u údajů týkajících se pouze míry nezaměstnanosti u mužské části obyvatel. Zde mluvíme o 4,6%. Mírně se změnila i ženská část populace. Nově dosahovala 5,4%. U mladých obyvatel byla hodnota míry nezaměstnanosti 10% a u starších 4,1%. Ačkoliv míra nezaměstnanosti v roce 2011 zůstávala stejná jako v předchozím období, tempo růstu HDP zůstalo stále v kladných číslech a dokonce se oproti předchozímu roku zvedlo o 0,3% až na hodnotu 1,7%. Nárůst je znát v údajích za dvě ze tří skupin obyvatel z pohledu dosaženého vzdělání. U první skupiny je tomu 7,8%. Druhá skupina zaznamenala mírný nárůst a konečná hodnota byla 4,6%. Změna nastala i u poslední třetí skupiny, kdy míra nezaměstnanosti byla 3,2%.

Růst nezaměstnanosti v Nizozemsku neustále pokračoval i v roce 2012, zde se míra nezaměstnanosti vyšplhala až na 5,8%. Ovšem stále se ještě nejedná o nejvyšší naměřenou hodnotu v průběhu sledovaného období. Růst totiž bude pokračovat a maxima se dočká Nizozemsko až o dva roky později. Během roku míra nezaměstnanosti jen pozvolna stoupala, ovšem s příchodem posledního čtvrtletí nabrala strmější růst. Rozložení míry nezaměstnanosti mezi mužskou a ženskou část populace obsahuje následující hodnoty. U mužů míra nezaměstnanosti dosáhla dokonce 5,5% a u žen 6,2%. U mladých občanů, kteří si hledají práci po ukončení studia, tedy mladších dvaceti pěti let se míra nezaměstnanosti vystoupala na 11,7%. U zbylé části populace nastal také nárůst a to až na 4,7%. Tempo růstu HDP už v tomto roce kopíruje míru nezaměstnanosti a směřuje k zhoršování. V roce 2012 byl tento údaj opět v hodnotě záporné. Jednalo se o -1,1%. Míra nezaměstnanosti neúprosně stoupala i napříč obyvatelstvem rozděleném podle dosaženého vzdělání. U těch, kteří mají jen základního vzdělání a spadají do naší pomyslné skupiny 1 (viz Tabulka 1: Dosažené vzdělání) byla naměřena míra nezaměstnanosti o velikosti 9,4%. U druhé skupiny byl také zaznamenán nárůst. Zde se jedná o konečných 5,5%. Nejmenší nárůst tedy zaznamenala opět skupina poslední, kde se míra nezaměstnanosti v roce 2012 zastavila na 3,4%.

Rok 2013. Zde stoupla míra nezaměstnanosti o 1,4% oproti roku 2012 a jedná se o největší nárůst v našem období. Konečná míra nezaměstnanosti v tomto roce činí 7,2%. Vysokých hodnot dosahují i muži a ženy, z pohledu míry nezaměstnanosti těchto dvou skupin dosahují muži 7,2% a ženy jen o desetinu více, tedy 7,3%. U skupiny mladých lidí se Nizozemsko dostává na nejvyšší naměřenou hodnotu, 13,2%, u starších na 6,2%. Tempo růstu HDP se naopak od míry nezaměstnanosti oproti předchozímu roku zlepšilo. Ačkoliv hodnota není stále pozitivní, změna zde je a aktuální hodnota v tomto roce je -0,2%. Pokud se opět porovná struktura obyvatelstva v Nizozemsku podle dosaženého vzdělání, je patrné, že i zde všechny skupiny dosahují jedněch z nejvyšších naměřených hodnot ze všech zjištěných v našem sledovaném období. Konkrétně u skupiny 1 se jedná o 11,4%, u skupiny číslo dvě o 7,3% a konečně u poslední skupiny číslo tři byla naměřená hodnota 4,2%.

Následuje rok 2014, rok, který vykazuje nejhorší naměřenou hodnotu míry nezaměstnanosti v zemi. Oproti roku 2013 se hodnota zvýšila o 0,2% na 7,4%. Mužská míra nezaměstnanosti se v roce 2014 nezměnila a je tedy stále na 7,2%. Naopak míra nezaměstnanosti u žen v tomto roce zaznamenala menší zhoršení. Hodnota 7,8% je o 0,5% horší, než byla naměřena o rok dříve. Větší změnu zaznamenala také skupina obyvatel mladší dvaceti pěti let. Zde míra nezaměstnanosti klesla na 12,7% u zbytku obyvatelstva ta změna byla negativní, ovšem nebyla tak markantní, 6,5%. Tempo růstu HDP se opět překlátilo do kladných čísel a v roce 2014 byla tato hodnota 1,4%. Míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání: první skupina 12,1%, druhá skupina 7,5%, třetí skupina 4,1%.

Následující období pěti let bude přinášet už jen zlepšení v ohledu nezaměstnanosti v Nizozemsku. I co se týká hodnoty tempa růstu HDP, půjde o kladná a pozitivní čísla pro Nizozemskou ekonomiku.

V roce 2015 nastal tedy už podle předchozích vět zlom a míra nezaměstnanosti klesala. Míra nezaměstnanosti byla tedy 6,9%. Nutno zmínit i údaje o nezaměstnanosti mužů a žen. Míra nezaměstnanosti mužů v tomto roce byla 6,6% u žen je tomu 7,3%. U věkových skupin, které jsou pro zkoumání v rámci této práce dvě, byla míra nezaměstnanosti následující. U obyvatel dosahujících maximálně dvaceti čtyř let mluvíme o 11,3%. U starších je řeč o konečných 6,1%. Údaj o tempu růstu HDP dosahuje nejvyšší doposavad naměřené hodnoty. Do teď se jednalo o údaj z roku 2011 o velikosti 1,7%. V roce 2015 ovšem tempo růstu HDP dosáhlo dokonce 2,3%. Míra nezaměstnanosti podle

dosaženého vzdělání: první skupina 11,2%, druhá skupina 7%, i třetí skupina se oproti předchozímu roku změnila na 3,9%.

Velká změna v průběhu roku byla zaznamenána v roce 2016. Zde se z předchozí míry nezaměstnanosti 6,9% roku 2015 dostává tato hodnota na rovných 6%. Během celého roku byla změna vcelku prudká, jen mírně zpomalena příchodem konce roku. V tomto roce výrazně klesla i míra nezaměstnanosti mužů 5,6%, ovšem i u žen došlo k velkému skoku na 6,5%. Z hlediska věku obyvatel, nastala kladná změna také u obou sledovaných skupin. U skupiny „méně než 25 let“ na 10,8%. U druhé skupiny „25let a starší“ 5,1%. Tempo růstu HDP zůstalo téměř na stejné hodnotě jako v předchozím kladném roce. Nyní mluvíme o 2,2%. Míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání nabízí následující hodnoty za jednotlivé skupiny. U všech skupin se jedná o snížení hodnoty oproti předchozímu období. První skupina 9,8%, druhá skupina 6,1%, třetí skupina zůstala oproti předchozímu roku beze změn, 3,5%.

I s rokem 2017 přichází snižování míry nezaměstnanosti v Nizozemsku. Oproti roku předchozímu o 1,1 procenta. Míra nezaměstnanosti v roce 2017 tedy činí 4,9%. Největší pokles byl zaznamenán v první polovině roku. Krásnou změnu zaznamenává i pokles míry nezaměstnanosti u mužů a žen. Jednalo se o 4,5% u mužů a 5,3% u žen. Stejně tak je tomu i u skupin obyvatel rozdělených podle věku, zde jejich předchozí hodnoty také klesly. Nejvyšší hodnoty ve sledovaném období dosahuje ukazatel tempa růstu HDP. V tomto roce se jedná o 3,2%, tedy nárůst o celé procento oproti stejnému údaji pořízenému o rok dříve. I v roce 2017 se zlepšují hodnoty napříč obyvatelstvem s různým stupněm vzdělání. U těch spadajících do první skupiny na 8,3%, u skupiny 2 na 4,8% a u poslední skupiny číslo 3 až na 2,9%.

Přes rok 2018, kdy byla míra nezaměstnanosti 3,8% klesla tato hodnota, až na 3,4%, která byla naměřena v roce 2019. S touto mírou nezaměstnanosti se řadí Nizozemsko mezi TOP země Evropské unie. V roce 2018 u mužů dosahovala míra nezaměstnanosti 3,7%, u žen tomu byly 4%. I tato čísla klesala a o rok později hodnota u mužů byla 3,4% a u žen naprosto stejná. 3,4%. To je poprvé za sledované období, kdy se hodnota míry nezaměstnanosti u žen vyrovnala té naměřené u mužů. I u mladých lidí mladších pětadvaceti let stále míra nezaměstnanosti klesá a to až na 7,2% naměřených v roce 2018, o rok později byla tato hodnota ještě nižší, 6,7%. U starších obyvatel, nežli je předchozí skupina, se jedná o pokles přes 3,2 roku 2018, až na 2,8% roku 2019. Rozdělení na skupiny obyvatel podle dosaženého vzdělání nabízí následující údaje. V roce 2018 u první

skupiny dosahovala míra nezaměstnanosti 6,5%, u druhé skupiny se jednalo o 3,7% a u poslední o 2,5%. Údaje o rok dále, v roce 2019, opět přináší nejlepší údaje za celé období. U první skupiny 5,8%, u druhé míra nezaměstnanosti dosáhla 3,3% a u poslední, třetí skupiny se jedná dokonce o pouhých 2,2%.

4.5.1 Příčiny

Podobně jako v Belgii a celé Evropské unii došlo k cyklickým výkyvům v zaměstnanosti a nezaměstnanosti i v Nizozemsku. Na velkou recesi, která trvala od třetího čtvrtletí roku 2008, až do druhého čtvrtletí roku 2009 zareagovala ekonomika také snížením reálného HDP ovšem ani zde se tato krize příliš nepodepsala na nezaměstnanosti v zemi. Ačkoli růst po krizi nebyl velký, mírně míra nezaměstnanosti i přesto rostla. Dalším zlomovým obdobím byla mezi lety 2012 a 2013 dluhová krize eura. V této době míra nezaměstnanosti v Nizozemsku roste až do svého maxima v roce 2014, kdy dosahuje 7,4%. Od tohoto roku, podobně jako tomu bylo v případě Belgie, úhrnná nezaměstnanost pomalu klesala až k poslední hodnotě roku 2019, kde byla v prosinci míra nezaměstnanosti na úrovni 3%. Ani Nizozemsko podle různých ukazatelů nemělo větších problémů se vymanit a zotavit z následků velké recese, ani tak z proběhnuvší dluhové krize eura. Nizozemsko se vyznačuje velkým procentem osob zaměstnaných pouze na částečný úvazek, jejich počet se zvyšoval i v období našeho zkoumání. Tento typ zaměstnání využívají v zemi převážně studenti a ženy, a i díky tomu vzniká jejich malá nezaměstnanost.

Celý vývoj vedl až k dnešním hodnotám, které jsou jedny z nejmenších v Evropě. Hodnota míry nezaměstnanosti v Nizozemsku během prosince roku 2019 dosahovala už zmiňovaných 3% a na nejlepší hodnotu v rámci Evropské unie ztrácela pouhé procento a jednu desetinu. Za zmínku stojí, že v tomto ohledu je na tom nejlépe v celé EU Česká republika. V dnešní době na trhu práce panuje velká soutěž mezi společnostmi o pracovní sílu, kterou nabízejí domácnosti. Firmy se snaží více udržet si své stávající zaměstnance pomocí trvalejších smluv či zvyšováním mzdy. Tato situace znamená také, že náborový proces by měl být kratší, protože nabídek práce pro uchazeče je více.

4.5.2 Nezaměstnanost podle věku

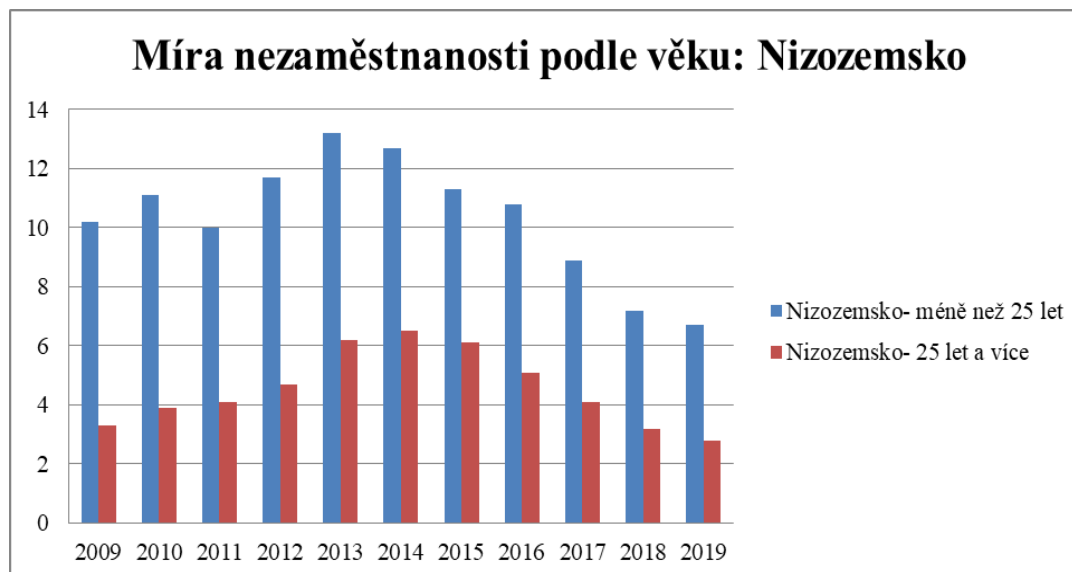
Stejně jako u předchozí zkoumané země i u Nizozemska se obyvatelstvo rozdělí na dvě skupiny a v těchto skupinách bude zkoumaná míra nezaměstnanosti. První skupinou jsou obyvatelé dosahující maximálně dvacátého čtvrtého věku života, druhou poté všichni starší obyvatelé.

Míry nezaměstnanosti obou těchto zmiňovaných skupin lze sledovat v grafu, který navazuje na následující věty. Na první pohled je jasně patrné, že míra nezaměstnanosti osob mladších dvaceti pěti let je mnohem větší, nežli míra nezaměstnanosti ostatních obyvatel. Jedná se ovšem o problém, který není ojedinělý, ba naopak, s touto problematikou se potýká většina zemí EU.

Opět lze se tyto hodnoty srovnat s hodnotami, kterých dosahují ostatní země Evropské unie. U populace, která dosahuje maximálně 24 let, se míra nezaměstnanosti v roce 2019 zastavila na 6,7%. V komparaci s jinými státy EU Nizozemsku v této skupině patřila v září roku 2019 šestá příčka. Pokud bude Nizozemsko porovnáno s průměrem EU, je Nizozemsko v tomto ohledu téměř na polovině hodnoty naměřené v Evropské unii.

U druhé skupiny obyvatel, kterým je 25 a více, v pořadí zemí Evropské unie jim patří pátá příčka. Toto pořadí se opět váže k září roku 2019. Celková míra nezaměstnanosti této skupiny obyvatel činila v posledním roce sledování jen 2,8%.

Graf 6: Míra nezaměstnanosti podle věku v Nizozemsku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

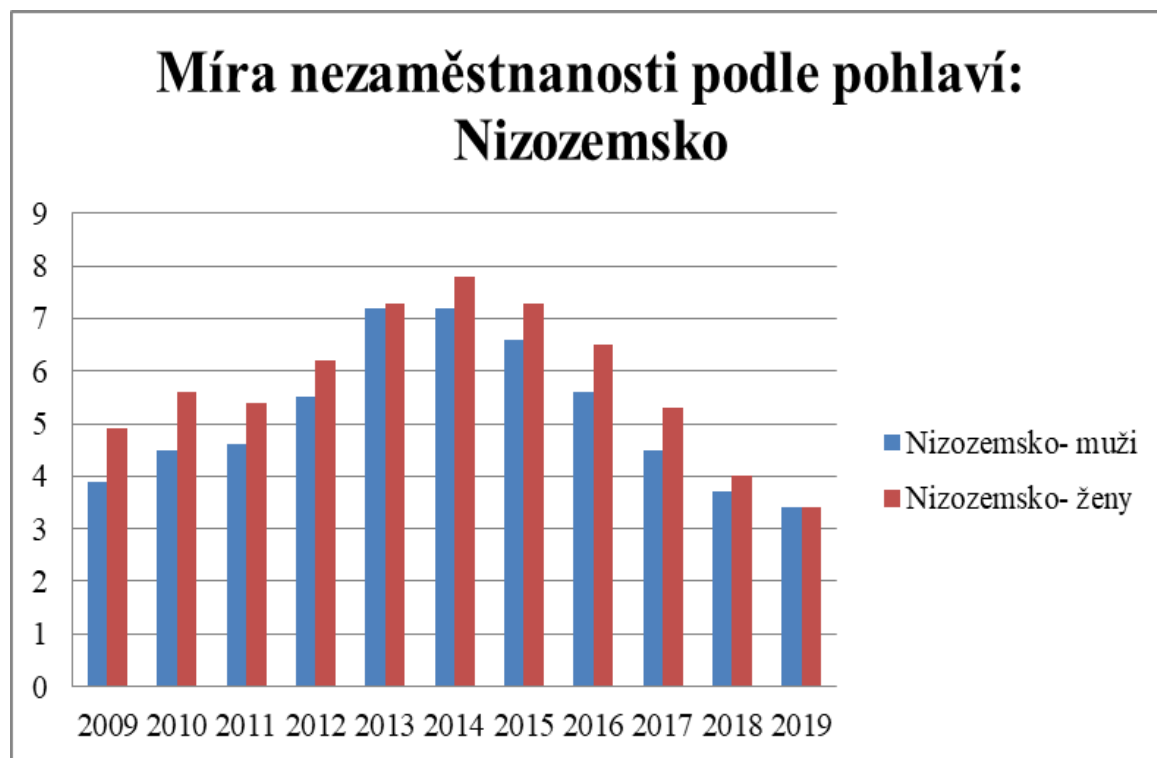
4.5.3 Nezaměstnanost podle pohlaví

Míra nezaměstnanosti žen dosahuje vyjma roku 2019 vyšších hodnot než míra nezaměstnanosti u mužů během celého sledovaného období. U žen byla první naměřená hodnota v roce 2009 4,9%, ovšem postupně rostla až do svého maxima z roku 2014. U mužů byla první naměřená hodnota 3,9% a maxima dosahovala společně s rokem 2013 taktéž i v roce 2014. U obou pozorovaných skupin se tato hodnota v posledním roce sledování dostala na 3,4% a jedná se tedy o výrazný pokles v porovnání s hodnotou naměřenou u obou skupin v roce 2014.

V Evropské unii náležela Nizozemsku v září 2019 šestá příčka v ohledu na míru nezaměstnanosti mužů. Jelikož se celkově řadí Nizozemsko k nejlepším státům EU v ohledu zaměstnanosti, i tento údaj je hluboko pod průměrem celé unie.

V pohledu jen na míru nezaměstnanosti žen, se Nizozemsko nachází dokonce na čtvrté příčce v porovnání všech zemí EU. A je opět jasné, že i zde se jedná o čísla, která jsou hodně pod průměrem Evropské unie.

Graf 7: Míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Nizozemsku

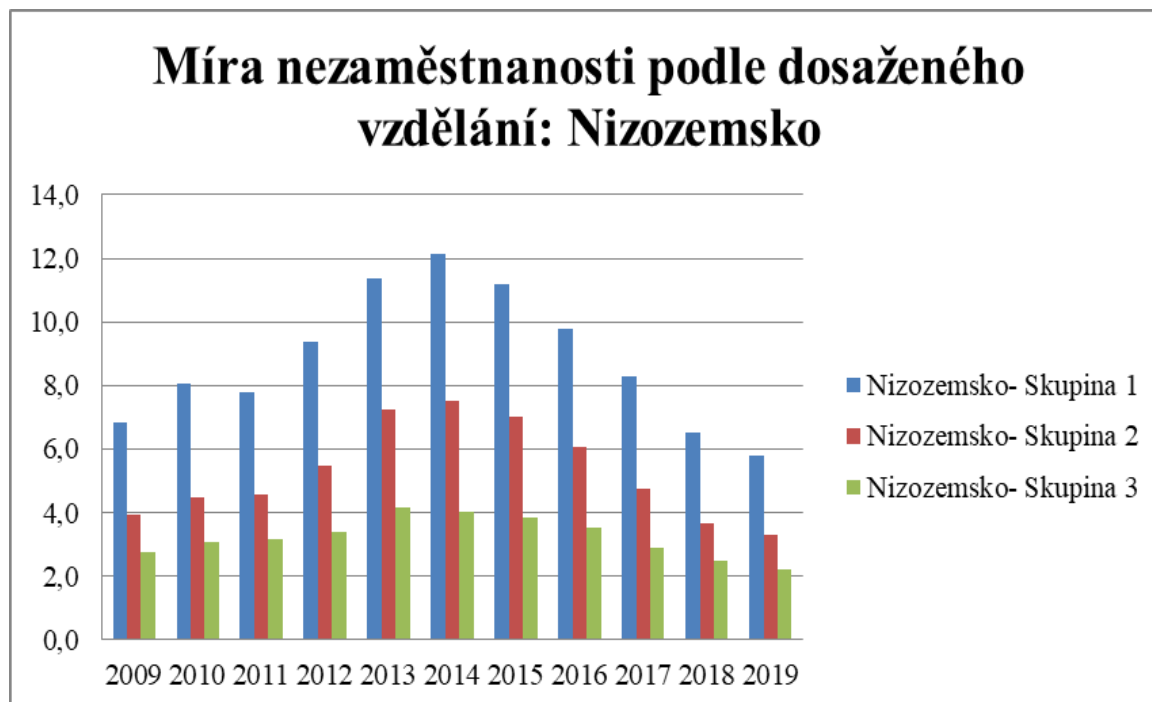

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

4.5.4 Nezaměstnanost podle dosaženého vzdělání

Z následujícího grafu je patrné, že nejvyšší míry nezaměstnanosti dosahují obyvatelé první skupiny, u kterých je poslední naměřená hodnota z roku 2019 5,8%. Skupina dvě zaznamenala v roce 2019 míru nezaměstnanosti 3,3%. Nejnižší míru nezaměstnanosti mají obyvatelé z poslední skupiny, v roce 2019 2,2%. Ke správnému čtení v grafu slouží tabulka 2 či tabulka 3 z předchozích stran nebo využití následujícího shrnutí. Skupinu jedna tvoří obyvatelé, dosahující úrovně vzdělání 0) nižší než primární vzdělání, 1) primární vzdělání a 2) nižší sekundární vzdělání. Do druhé skupiny spadá podtřída 3) vyšší sekundární vzdělání a 4) postsekundární neterciální vzdělání. Poslední skupina 3, do které je zahrnuto nejvíce stupňů vzdělání vykazuje nejlepší hodnoty. Zde se nachází 5) Krátký cyklus terciálního vzdělání, 6) Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, 7) Magisterská nebo jí odpovídající úroveň a 8) Doktorská nebo jí odpovídající úroveň. U všech těchto skupin došlo na začátku sledování k nárůstu míry nezaměstnanosti, v roce 2011 došlo ke stagnaci či mírnému poklesu hodnoty. Maxima se všechny skupiny dočkaly během let 2013 a 2014. Od tohoto období nastal zlom a míra nezaměstnanosti v zemi u všech skupiny začala klesat.

Graf 8: Míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání v Nizozemsku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

4.6 Komparace pozorovaných zemí

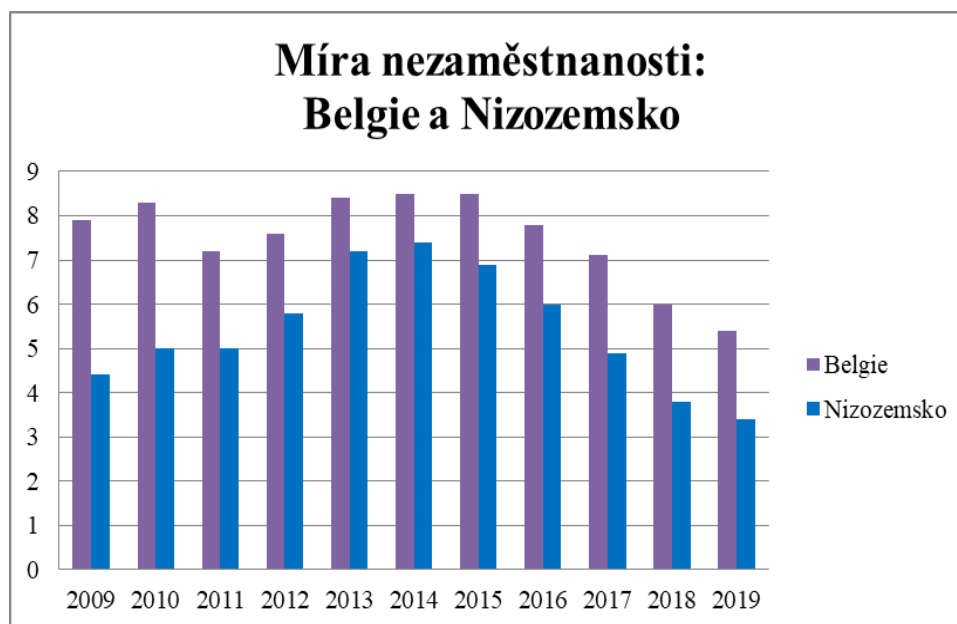
Následující graf znázorňuje vývoj míry nezaměstnanosti ve vybraných zemích. V Belgii na začátku období míra nezaměstnanosti rostla, aby potom mohla v roce 2011 spadnout na 7,2% a následně až do roku 2015 stoupat. Poté opět začala klesat až na hodnotu roku 2019, tedy 5,4%.

U Nizozemska vývoj probíhal nejprve růstem až do roku 2014, poté už jen míra nezaměstnanosti klesala a v roce 2019 byla jako poslední dostupná hodnota naměřená o velikosti 3,4%. Nejblíže byla Belgie Nizozemsku v tomto ohledu v roce 2014, kdy je jejich rozdíl 1,1%.

Graf nabízí v prvních letech sledování pohled na situaci nezaměstnanosti po velké recesi. Probíhala v letech 2008 a 2009. Tato recese vypukla převzetím polostátních hypotečních agentur Fannie Mae a Freddie Mac americkou vládou. K této krizi přispěli i politici, kteří skrze státem podporované hypotéky nabízeli bydlení pro každého. Ovšem už dříve se USA potýkala s problémy, už na konci roku 2006 se hypoteční trh v USA začal otrásat. Už v roce 2007 se začala ekonomická situace v Evropě zhoršovat a Evropská centrální banka byla nucena poskytnout peněžnímu trhu injekci 94,8 miliard eur. Ke konci roku banky hlásily těžké ztráty. Následovala v Evropě ustanovení, že členové EU budou moci kvůli finanční krizi překračovat limity rozpočtových deficitů a byl schválen záchranný plán pro finanční sektor, který obsahoval uvolnění více než dvou bilionů eur na podporu bank ohrožených finanční krizí. Až v průběhu října a listopadu roku 2009 se v EU a USA oznámilo, že ekonomiky rostou už druhý kvartál po sobě a technicky se tak z recese vymanily.

Dále je možné pozorovat, jaký vliv na nezaměstnanost měla dluhová krize v eurozóně, jejíž počátek se vztahuje už k roku 2010. Zde prvním postiženým státem bylo Řecko a následně dluhová krize propukla i v dalších státech. Základním problémem byly prohlubující se rozdíly mezi silnými a periferními ekonomikami. Stejná měnová politika nevyhovovala hospodářsky rozdílným členům. V následujícím grafu je patrné, že jak v Nizozemsku, tak i v Belgii se vliv této krize na nezaměstnanost zastavil v roce 2014.

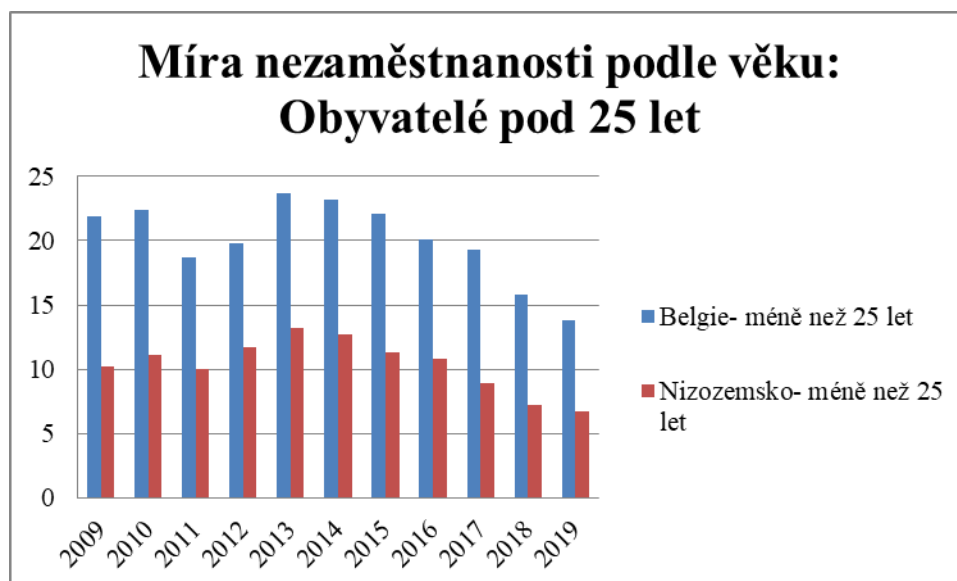
Graf 9: Míra nezaměstnanosti v Belgii a Nizozemsku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

Zajímavé je porovnání míry nezaměstnanosti u lidí mladších pětadvaceti let, která v Belgii dosahuje vysokých čísel a naopak v Nizozemsku tyto čísla nejsou tak markantní (viz následující graf). V celkovém pozorování, ale i tyto údaje graficky kopírují vývoj jednotlivých změn celkové míry nezaměstnanosti v daných zemích.

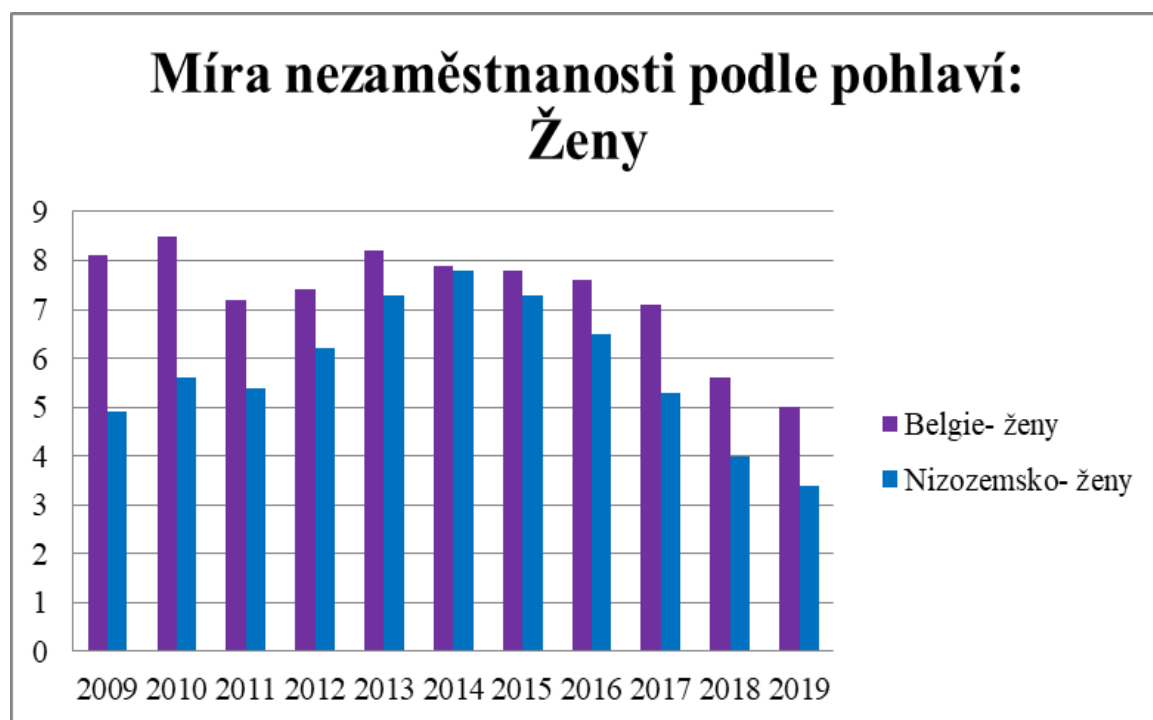
Graf 10: Míra nezaměstnanosti podle věku v Belgii a Nizozemsku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

Míra nezaměstnanosti u ženské části obyvatelstva nabízí následující poměr mezi Nizozemskem a Belgií. Ačkoliv v Belgii dosahovaly ženy po většinu sledovaného období lepších hodnot v tomto směru než mužská část populace, v porovnání s mírou nezaměstnanosti žen z Nizozemska stále zaostávají, ačkoliv ty mají stále větší míru nezaměstnanosti než muži uvnitř státu. Tyto hodnoty míry nezaměstnanosti u žen se téměř vyrovnaly v letech 2014 a 2015, ale stále část žen z Nizozemska je v tomto ohledu napřed, ostatně jako celá míra nezaměstnanosti. Největší rozdíl tyto hodnoty vykazovaly v prvním roce zkoumání, tedy v roce 2009. Zde se jednalo o rozdíl až 3,2%. V už zmiňovaném roce 2014, kde si míra nezaměstnanosti žen v jednotlivých zemích byla nejbližší, se jednalo o rozdíl pouhých 0,1%. Do konce sledovaného období ovšem tento rozdíl opět narostl kvůli rychlejšímu snižování míry nezaměstnanosti v Nizozemsku a v roce 2019 byl o velikosti 1,6%. Ovšem navzdory všemu je stále rozdíl mezi ženami obou států menší, než pokud porovnáme míru nezaměstnanosti jen mužské populace obou zemí. Zde se jedná o rozdíl 2,3% naměřený v roce 2019 a zdaleka se nejedná o největší rozdíl, který byl v porovnání mužské míry nezaměstnanosti obou zemí naměřen.

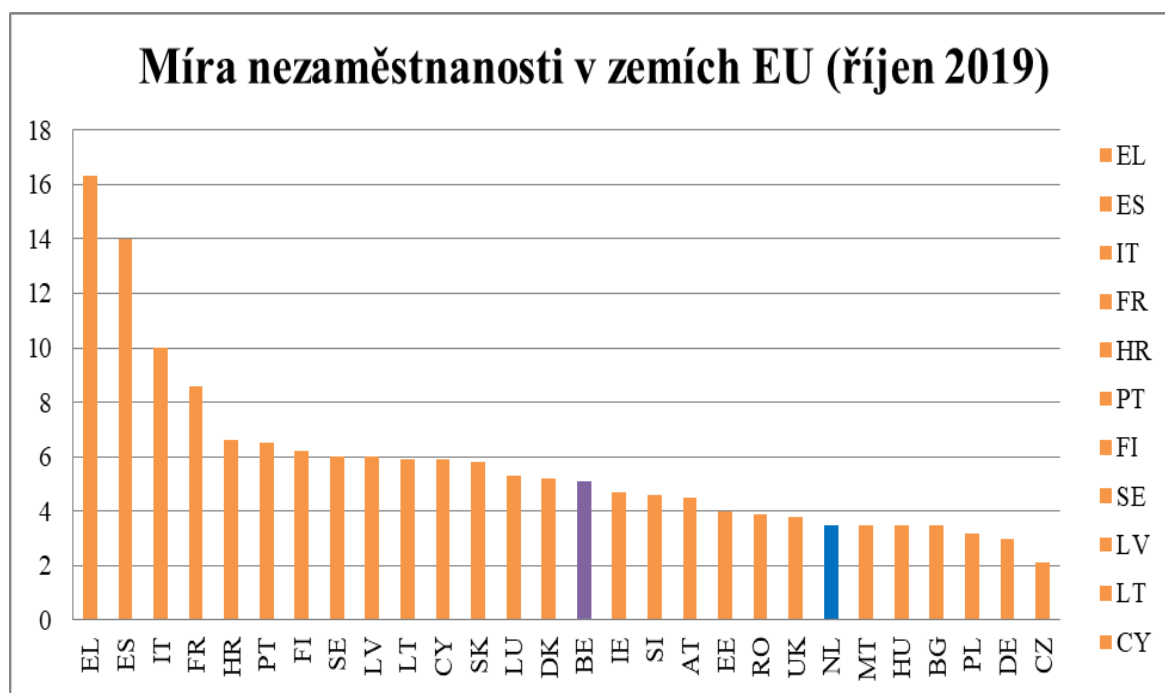
Graf 11: Míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Belgii a Nizozemsku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

Následující graf nabízí komparaci vybraných zemí se všemi zeměmi Evropské unie. Graf bere v potaz nejaktuálnější hodnotu, která byla naměřena v říjnu 2019 a je k dispozici od všech členských států Evropské unie. Je patrné, že Nizozemsko je se svou mírou nezaměstnanosti dosahující 3,5% blíže k České republice, která s hodnotou pouhých 2,1% představuje naprosto nejlepší zemi v tomto ohledu. Podobnou hodnotu jako Nizozemsko má v EU například Malta nebo Spojené království. Belgie se nachází ve středu všech zemí s hodnotou 5,1%, kde podobnou míru nezaměstnanosti vykazují státy jako Dánsko, Irsko, Lucembursko či Slovinsko. Nejhorším státem z tohoto hlediska je v Evropské unii Řecko s neuvěřitelnou hodnotou 16,3%.

Graf 12: Míra nezaměstnanosti v zemích EU

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

Vysvětlivky: EL- Řecko, ES- Španělsko, IT- Itálie, FR- Francie, HR- Chorvatsko, PT- Portugalsko, FI- Finsko, SE- Švédsko, LV- Lotyšsko, LT- Litva, CY- Kypr, SK- Slovensko, LU- Lucembursko, DK- Dánsko, BE- Belgie, IE- Irsko, SI- Slovinsko, AT- Rakousko, EE- Estonsko, RO- Rumunsko, UK- Spojené království, NL- Nizozemsko, MT- Malta, HU- Maďarsko, BG- Bulharsko, PL- Polsko, DE- Německo, CZ- Česká republika

5. Výsledky a diskuse

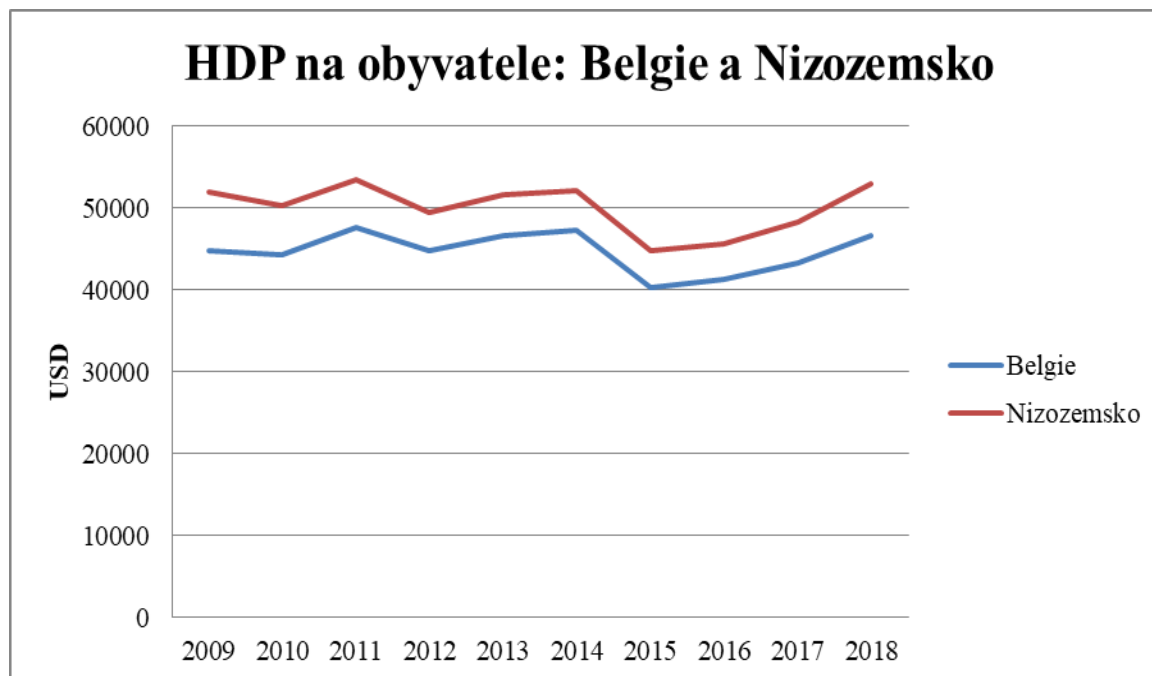
Nezaměstnanost ve vybraných zemích byla zkoumána v období od roku 2009 až do roku 2019. Zkoumaná byla převážně míra nezaměstnanosti a nezaměstnanost za jednotlivé roky, ovšem důležité pro analýzu jsou i údaje z průběhu jednotlivých let.

Na začátku sledovaného období dosahovala míra nezaměstnanosti v Belgii 7,9%. Ve stejném roce, tedy v roce 2009 byla míra nezaměstnanosti ve druhém analyzovaném státu, Nizozemsku, 4,4%. V prosinci roku 2019 bylo v Belgii 268 000 nezaměstnaných s mírou nezaměstnanosti 5,2%, v Nizozemsku se hodnota nezaměstnaných lidí pohybovala okolo 276 000 a míra nezaměstnanosti dosahovala 3%. Z provedené analýzy nezaměstnanosti jednotlivých zemí je patrné že v počátku měla na vývoj velký vliv globální ekonomická krize, která sledované země ovlivnila převážně v letech 2008 a 2009. Následovala dluhová krize v eurozóně a sní spojený i nárůst nezaměstnanosti jak v Belgickém království, tak i v Nizozemsku. Po této krizi zaznamenala jak Belgie, tak Nizozemsko nejvyšší čísla vzhledem k nezaměstnanosti za celé období jedenácti let. I přesto na obě tyto negativní události dokázala jak Belgie, tak Nizozemsko zareagovat a od roku 2014 postupně míra nezaměstnanosti v zemích klesá. V současné době Nizozemsku náleží přední příčky v Evropské unii, co se týká hodnoty míry nezaměstnanosti, lepších je jen pár států. Belgie uzavírá tu lepší polovinu zemí EU v tomto stejném měření a její čísla jsou stále dosti pozitivní. Nizozemsko zvládlo na první jmenovanou krizi zareagovat trochu lépe a míra nezaměstnanosti v zemi tolik nevzrostla, to nastalo až později s příchodem druhé jmenované krize, zde průběh prohlubování nezaměstnanosti obou zemí je totožný.

V Belgii panuje trend větší zaměstnanosti žen oproti mužům. Z analýzy vyšel poměr míry nezaměstnanosti žen hned během sedmi let nižší, než tomu bylo v případě mužů. V Nizozemsku je tomu naopak, zde míra nezaměstnanosti žen je větší než mužů, nejedná se ale o markantní rozdíly, které by představovaly pro ekonomiku státu velké problémy. Naopak s velkým problémem se potýká Belgie z hlediska nezaměstnanosti mladých lidí do pětadvaceti let. V analýze byl potvrzen i všeobecně známý fakt, který platí i v případě obou sledovaných zemí. Obyvatelé s nižším dosaženým vzděláním dosahují větší míry nezaměstnanosti než je tomu u zbytku populace. Naopak tedy ti s nejvyšším možným dosaženým vzděláním mají toto procento nejmenší. Toto platí jak v případě Nizozemska, tak i v případě Belgie.

Nelze opomenout v porovnání daných zemí nejdůležitější ukazatel, kterým se určuje vyspělost zemí. Tím ukazatelem je HDP. Pro účely porovnání jednotlivých oblastí či zemí podle tohoto ukazatele, je nutné ho převést do správné podoby. Pokud by se srovnala jednotlivá data HDP za celou zemi, výsledkem by byl údaj o nulové výpovědní hodnotě. HDP je tedy nutné přepočítat na obyvatele a poté je možné objektivně porovnat situaci v daných zemích. Data v následujícím grafu se vztahují ke sledovanému období, ovšem neobsahují rok 2019, za který nejsou aktuální údaje o hodnotě HDP na obyvatele v daných zemích k dispozici. Z grafu je patrné, že vývoj HDP je v určitých letech poznamenán stejně jako nezaměstnanost. Jedná se převážně o roky, na něž měla dopad jak světová krize, tak i dluhová krize eura. Jak na první tak na druhou zareagovala Belgie dobře a následoval růst HDP, stejně tak tomu bylo i v případě Nizozemska. Navíc obě země zaznamenávají v posledních letech růst a ekonomice v Belgii i v Nizozemsku se daří, což dokazují i poslední naměřené hodnoty HDP na obyvatele. Tyto údaje v posledním roce zaznamenávají druhou nejvyšší hodnotu ve sledovaném období, a od roku 2015 zaznamenávají nejvyšší růst.

Graf 13: HDP na obyvatele v Belgii a Nizozemsku

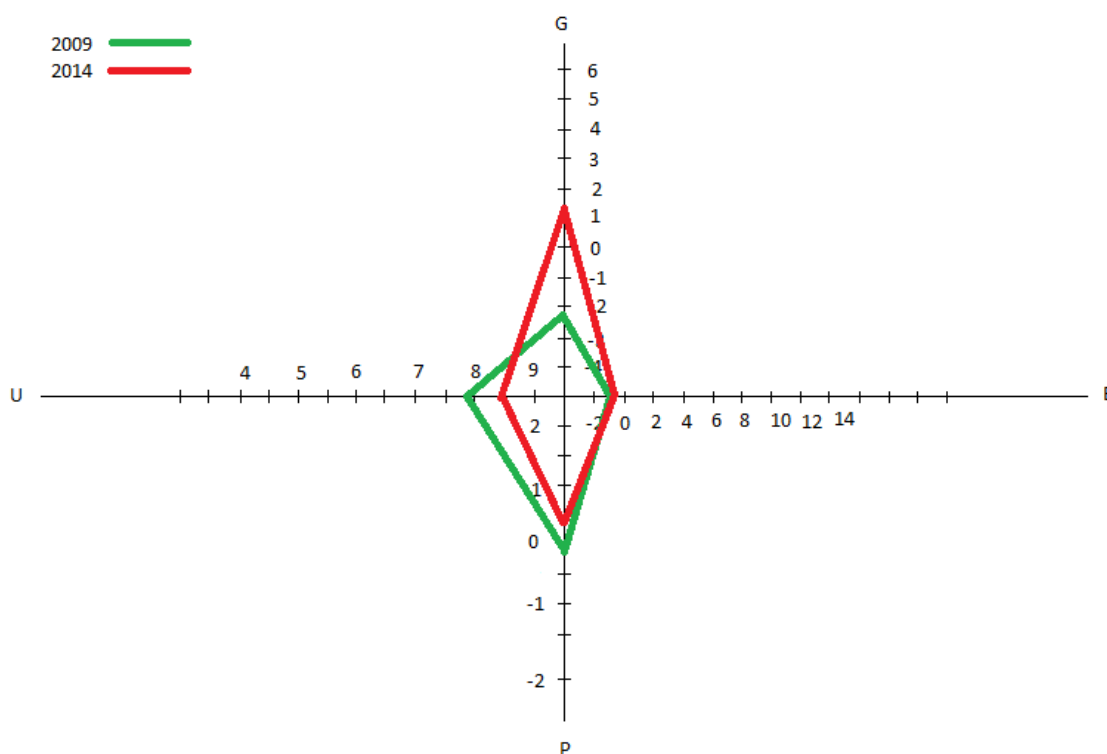

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

Jak už bylo zmíněno, během let 2009 a 2014 se ekonomika v obou zemích musela vyrovnat s důsledky jednotlivých krizí. V následujících dvou obrázcích jsou tyto dva roky zahrnuty do takzvaného magického čtyřúhelníku, jehož význam a jednotlivé části jsou popsány v teoretické části této bakalářské práce. Každá země má vlastní čtyřúhelník naznačující oba kritické roky.

První z obrázků nabízí pohled na zmíněné roky v Belgii. Zde první hodnota G neboli roční tempo růstu reálného hrubého domácího produktu dosahovalo v prvním roce -2,25% a v druhém roce už 1,29%. Hodnota B (poměr salda obchodní bilance k nominálnímu HDP) dosahovala v roce 2009 -1,08% a v roce 2014 -0,88%. Třetí hodnota P (roční míra inflace) vykazovala v prvním roce -0,05% a ve druhém 0,34%. U jednotlivých ukazatelů došlo během období pěti let, které roky 2009 a 2014 dělí, ke značným změnám.

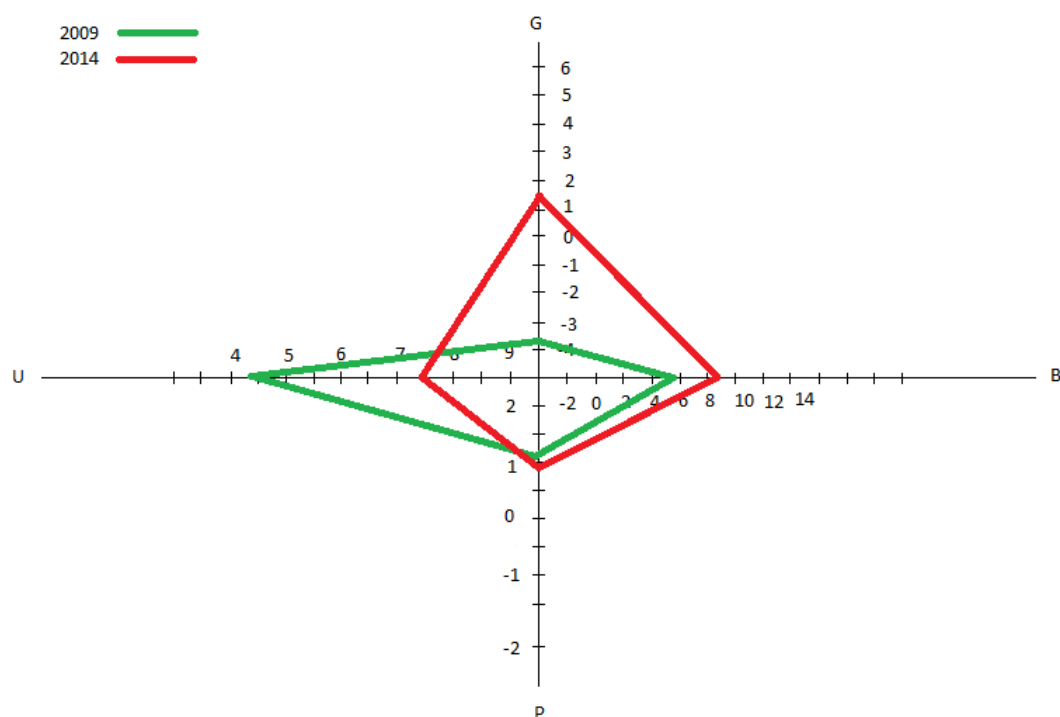
Obrázek 6: Magický čtyřúhelník Belgie (2009,2014)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

Druhý z obrázků nabízí pohled na ty samé roky, ovšem tentokrát v druhé zkoumané zemi, tedy v Nizozemsku. První hodnota G byla v roce 2009 -3,77% a v roce 2014 1,42%. Druhá z hodnot, B, v roce 2009 zaznamenala 5,83% a o pět let později, v roce 2014 8,63%. Třetí hodnota byla v prvním roce měření 1,19% následně v druhém roce 0,98%. Poslední hodnota U dosahovala v roce 2009 4,4% a v roce 2014 dokonce 7,4%. I v případě Nizozemska došlo u jednotlivých ukazatelů ke změnám, které jsou v grafu patrné.

Obrázek 7: Magický čtyřúhelník Nizozemska (2009,2014)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ec.europa.eu

G... roční tempo růstu reálného hrubého domácího produktu v % (GDP),

U... roční míra nezaměstnanosti v % (Unemployment),

P... roční míra inflace v % (Prices),

B... poměr salda obchodní bilance k nominálnímu HDP v % (Balance).

6. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat strukturu a vývoj nezaměstnanosti v Belgickém království a Nizozemsku za sledované období mezi lety 2009 a 2019. Tyto výsledky vyhodnotit a následně obě země spolu porovnat. V teoretické části bylo cílem popsat a vysvětlit jednotlivé pojmy související s nezaměstnaností a to za pomoci odborné literatury a internetových zdrojů.

Teoretická část byla vypracována na základě rešerše odborných zdrojů souvisejících s problematikou nezaměstnanosti. Pomocí deskriptivní metody byl popsán pojem nezaměstnanost, dále trh práce, s ním spojená poptávka a nabídka po práci a další makroekonomické ukazatele, které mají úzký vztah s nezaměstnaností. Byla zde také popsána spojitost mezi zdravím a nezaměstnaností, protože potýkání se s nezaměstnaností přináší jedinci určité psychické problémy. Důležitým pojmem je také politika zaměstnanosti, kterou se stát či Evropská unie snaží pomoci ke snižování nezaměstnanosti v jednotlivých regionech.

V praktické části byla provedena podrobná analýza nezaměstnanosti ve sledovaných zemích. Nezaměstnanost byla zkoumána jak za celý stát, tak i pro jednotlivé skupiny populace rozdělené podle věku, dosaženého vzdělání nebo pohlaví. Výsledkem analýzy je poznatek, že na vývoj nezaměstnanosti jak v Belgii, tak v Nizozemsku měla v počátku vliv doznívající světová ekonomická krize, která započala v USA a naplno propukla v roce 2008. Dále je důležité období, ve kterém probíhala dluhová krize v eurozóně. Výsledkem této krize byla nejvyšší naměřená hodnota míry nezaměstnanosti v Belgii v letech 2014 a 2015 a to 8,5%. V Nizozemsku dosáhla vrcholu tato hodnota v roce 2014 při hodnotě 7,4%. Nejnižší hodnoty byly naměřeny v nedaleké minulosti, tedy v roce 2019. V Belgii to bylo 5,4 % a u Nizozemska dokonce 3,4%. Následně byla provedena komparativní metoda a výsledkem bylo zjištění, že míra nezaměstnanosti v Nizozemsku dosahuje nižších hodnot v každém sledovaném roce. Vysokých hodnot dosahuje Belgie v počtu nezaměstnaných mladých lidí do pětadvaceti let, naopak se může pyšnit poměrem nezaměstnanosti žen vůči mužům. Zde je míra u žen nižší v sedmi z jedenácti let, což u jiných zemí EU bývá většinou naopak. Překvapením naopak není, že nejnižších hodnot v počtu nezaměstnaných dosahují obyvatelé s vyšším dokončeným vzděláním. Tedy naopak, čím nižšího dosahují obyvatelé vzdělání, tím vyšší procento míry nezaměstnanosti jednotlivé skupiny se stejným vzděláním mají.

Obě země zaznamenávají poslední dobou v oblasti nezaměstnaných lidí značný pokles od dob, kdy přišlo jejich vyrovnání s dluhovou krizí eurozóny. Tento trend by v následujících letech neměl procházet velkou změnou. Do dalších let je v plánu vytvoření dalších pracovních míst, ovšem poptávka po práci v zemích mírně klesá, což banky přisuzují nižšímu růstu HDP.

7. Seznam použitých zdrojů

7.1 Tištěné dokumenty

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Roman SVOBODA. *Mikroekonomie: teorie a praxe*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie: Makroekonomický přehled*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.

BUCHTOVÁ, Božena, ŠMAJS, Josef a BOLELOUCKÝ, Zdeněk. 2013. *Nezaměstnanost*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2013. ISBN 978-80-247-4282-3

FIALOVÁ, Helena. *Malý ekonomický výkladový slovník*. Osmé upravené. Praha: A plus, 2007. ISBN 978-80-903804-0-0.

HOLMAN, Robert. 2010. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7179-861-3.

JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9.

JUREČKA, Václav, a další. 2017. *Makroekonomie*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2017. ISBN 978-80-271-0251-8.

MANKIW, N. Gregory. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada, 1999. ISBN 978-80-7169-891-3

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. Přeložil Michal MEJSTRÍK, ilustroval Martina PROCHÁZKOVÁ, ilustrovala Blanka DVOŘÁKOVÁ. Praha: Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.

SOJKA, doc. Milan a doc. Bronislav KONEČNÝ. *Malá encyklopedie moderní ekonomie*. Praha: Libri, 1996. ISBN 80-85983-05-2.

7.2 Elektronické dokumenty

Belgie. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/belgie/r~i:wiki:2120/>

Belgie. *Businessinfo.cz* [online]. 2019 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/belgie-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/#section-3>

Belgie. *Europa.eu* [online]. 2019 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/netherlands_cs

Dějiny Belgie. *Belgie.cz* [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <http://www.belgie.cz/dejiny-belgie/index.html>

Eurostat [online]. 2019 [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/lfs/statistics-illustrated>

Evropská dluhová krize. *Investiční web* [online]. 2019 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/2016-1-8-evropska-dluhova-krize-uzivame-si-oddechovy-cas-problemy-se-stale-jen-odsouvaji/>

Globální ekonomická krize. *Aktuálně.cz* [online]. 2018 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/globalni-ekonomicka-krize-2008-v-datech-den-po-dni/r~5f4503acb10111e899900cc47ab5f122/>

Klasifikace vzdělání. *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

Kořeny a průběh krize eurozóny. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

Labour market information- Belgium. *Eures* [online]. 2019 [cit. 2019-11-02]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=2595&countryId=BE&acro=lmi&lang=en&ionId=BE0&nuts2Code=%20&nuts3Code=@ionName=National%20Level>

Labour market information- Netherlands. *Eures* [online]. 2019 [cit. 2019-11-02]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=2588&acro=lmi&lang=en&countryId=NL>

Nizozemsko. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/425/sekce/nizozemsko/>

Nizozemsko. *Europa.eu* [online]. 2019 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/netherlands_cs

Politika zaměstnanosti. *Evropský parlament* [online]. 2019 [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/54/politika-zamestnanosti>

The labor market in Belgium, 2001-2016. *IZA* [online]. 2018 [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://wol.iza.org/articles/the-labor-market-in-belgium/long>

The labor market in the Netherlands, 2001-2016. *IZA* [online]. 2018 [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://wol.iza.org/articles/the-labor-market-in-the-netherlands/long>